

- Den heer
T. R. Price.
8 Juni, 1896.
982. *De heer Merriman.*] Wanneer verliet de gewone trein Kimberley?—Te 9.15 a.m.
983. En de speciale?—Om 4 uur p.m.
984. Weet gij voor wien de speciale trein besteld werd?—Hij nam één passagier.
985. Wanneer moest de trein vertrekken?—Na aankomst van den trein van Port Elizabeth en het Noorden.
986. Wanneer moest die trein aankomen?—Te 12.20. Schikkingen voor den specialen werden door mij gemaakt op verzoek van den heer Stevens.
987. *Voorzitter*] Wanneer kwam Stevens met u erover spreken?—Ik kan den tijd bepalen door het telegram dat afgezonden werd. Het moet omtrent 10.15 geweest zijn op Zaterdag, 28 Dec.
988. *De heer Merriman.*] Om wien in te nemen?—Toen hij mij kwam zien zeide hij dat de trein een of twee passagiers zou nemen.
989. Hoe vele passagiers nam hij werkelijk?—Ik hoorde later dat hij één passagier genomen had.
990. En die passagier was?—Ik hoorde in Januari dat die één passagier Majoor Heaney was maar ik wist het toen niet en Stevens zeide dat hij het niet wist.
991. Heeft een uwer ambtenaren communicatie gehad met Heaney te Kimberley?—Zoover ik weet niet.
992. Gij hebt daarnaar nooit onderzoek gedaan?—Neen.
993. *De heer Schreiner.*] Wanneer kwam die trein te Kimberley aan waarin Majoor Heaney naar Kimberley reisde?—Een verslag zegt 12.5 en het ander 12.59, hij moest aankomen te 12.20.
994. Hij was laat?—Ja.
995. En toen vertrok hij niet voor 4 uur?—Ja, en voor de 3 uren is het Spoorweg Departement verantwoordelijk. De reden was deze. Toen de heer Stevens mij vroeg of ik schikkingen kon maken voor een trein en toen ik de bijzonderheden van hem vernomen had, waren mijne instructies door de telephone en later in een brief duidelijk genoeg dat de trein moest loopen op den dag waarop wij spraken, maar de heer Moore verzuimde in zijn telegram naar Kimberley te zeggen dat de trein dien dag noodig was en zoo ging er eenigen tijd verloren met terug te

telegrafeeren en te antwoorden dat hij dien dag noodig was. Daarom nam de Assistent Traffic Manager te Kimberley niet dadelijk stappen gelijk hij anders zou gedaan hebben. Hiermede ging eenigen tijd verloren en daarom werd de tijd van vertrek van Kimberley van den speciaal-trein bepaald op 3 uur. Er was nog een oponthoud omdat de telegraaf niet werken kon en Kimberley kon Windsorroad Statie niet bereiken. Het gevolg was dat een goederen-trein van die statie naar Kimberley vertrok, die men wilde voorbijrijden bij een tusschenstatie en het gevolg was dat de speciale-trein Kimberley niet verliet voor 4 uur, anders zou hij te half twee vertrokken zijn en dan zou hij gemakkelijk den gewonen-trein te Vrijburg ingehaald hebben.

Den heer
T. B. Pries.
8 Juni, 1896.

996. Uw gevolgtrekking is dat het oponthoud niet toegeschreven moet worden aan Heaney, maar aan den spoorweg?—Het is niet een gevolgtrekking het is een feit. Wij hebben informatie dat hij om den trein vroeg bij zijne aankomst, maar wij konden hem niet verschaffen.

997. Hij wilde den trein dadelijk hebben?—Ja, hij wilde voortreizen maar daar wij geen trein gereed hadden ging hij naar de stad en nam zijne plaats in den trein om 3 uur of vroeger.

998. Wanneer bereikte de 9.15-trein Vrijburg?—Te 6.5.

999. Waart gij van plan den speciaal-trein zoo snel te laten loopen om den anderen zonder oponthoud in te halen?—Ik was verzocht dat te doen.

1000. En Heaney vertrok van Kimberley om 4 uur. Als de gewone-trein Vrijburg op zijn tijd bereikte dan moest die trein lang zijn opgehouden?—Hij werd opgehouden. Onze beambten wetende dat zij in de eerste plaats aansprakelijk waren voor de vertraging en wetende dat de gewone-trein te Mafeking te 2.55 in den morgen moest aankomen, autoriseerden het oponthoud van den Vrijburg-trein totdat de speciale-aankwam.

1001. Wie zond die autoriteit?—De heer Beddgood. Het was een plaatselijke schikking. Zij schikten het onder elkander.

1002. Hoelang werd de gewone-trein opgehouden?—Tot 8.15 en hij bereikte Mafeking Zondag-morgen te 4.35.

Den heer
T. R. Price.
—
6 Juni, 1896.

1003. Zoodat het eenigen tijd ingehaald had?—Hij verliet Vrijburg 100 minuten laat en bereikte Mafeking 100 minuten laat.

1004. *De heer Merriman.*] Welke betrekking bekleedt de heer Bisset?—Hij is Superintendent van de Statie te Kimberley.

1005. *Voorzitter.*] Is dit dezelfde Bisset die geexamineerd is in de Gardner Williams zaak?—Ja.

1006. *De heer Merriman.*] Wie gaf u de order door te gaan naar Mafeking met den specialen trein als de gewone trein te Vrijburg niet ingehaald werd?—De heer Stevens.

1007. Hebt gij dat in geschrifte?—Neen, maar de instructies waren volkomen duidelijk zoodat er geen twijfel daaromtrent kon zijn. Wij hebben dit vroeger gedaan, om een specialen trein alzoo te laten loopen. De instructies waren te trachten den gewonen trein in te halen, anders moest hij doorloopen.

1008. Om kosten te besparen?—Ja.

1009. Zoudt gij al uwe passagiers te Vrijburg ophouden om de Chartered Company eenige kosten te besparen?—Ik heb uitgelegd dat het een spoorweg oponthoud was. Wij waren niet zoo vroeg vertrokken als wij hadden behooren te vertrekken en als ik te Kimberley geweest was, is het zeer waarschijnlijk dat ik de zaak op dezelfde wijze zou beschouwd hebben.

1010. Gij zijt niet verwonderd dat dit gedaan is, omdat het eenvoudig een spoorweg zaak was?—Ja, maar daarbij komt dat de vraag alleen was of wij te Mafeking zouden aankomen om 3 uur of half 4 in den morgen en ik had eenigen tijd geleden iustriecties gegeven dat de passagiers in dien trein konden slapen tot het aanbreken van den dag.

1011. *De heer Schreiner.*] Wat heeft Stevens u gezegd toen hij met u omtrent dien specialen trein kwam spreken?—Hij zeide dat Dr. Harris zeer druk werk had anders zou hij zelf gekomen zijn maar hij had hem gezonden om te vernemen of wij schikkingen konden maken dat een speciale trein van Kimberley kon vertrekken naar Vrijburg of Mafeking; Vrijburg als wij den gewonen trein konden inhalen anders naar Mafeking.

1012. Dit is al wat hij als instructie gezegd heeft?—Ja.

1013. *De heer Jones.*] Gij zegt dat gij bij een vroegere gelegenheid een trein opgehouden hebt om een specialen kans te geven hem in te halen?—Ja.

Den heer
T. R. Priest.
—
8 Juni, 1896.

1014. Was dat op dezelfde lijn?—Ja maar als ik gezegd heb dat wij den trein hebben opgehouden, dan was ik niet volkomen correct. Wat ik bedoel was dat wij vroeger een specialen trein gezonden hadden waarvoor wij betaald worden en die den gewonen trein moest inhalen.

1015. Wanneer was dat?—Omtrent 2 jaren geleden.

1016. *De heer Du Toit.*] Waarom, zeide de heer Stevens, dat de speciale noodig was?—Om een of twee passagiers te vervoeren.

1017. *De heer Schreiner.*] Gij zijt zeker ervan dat hij geen namen genoemd heeft?—Volkomen.

1018. Zeide hij dat het zeer dringend was?—Hij kwam vragen of wij zulke schikkingen konden maken omdat hij een passagier wilde laten voortreizen. Daar hij den naam niet wist, maakte ik schikkingen met hem aan den passagier te telegrafeeren om het telegram als een autoriteit te produceeren om met den trein van Kimberley te reizen.

1019. Er is nog iets. Gij weet dat er veel achterdocht bestaat dat er gebruik gemaakt is van de Koloniale Spoorwegen om oorlogsbehoeften en wapenen onder valsche namen te vervoeren. Wij hebben de Gardner Williams zaak gehad, maar afgezien daarvan zijn wapenen en oorlogsbehoeften vervoerd van de havens naar Johannesburg, terwijl zij niet als zoodanig vervoerd werden. Ben ik verkeerd?—Ik heb ervan gehoord sedert de rustver storing.

1020. Wanneer hebt gij voer het eerst gehoord dat de Spoorweg regulaties alzo misbruikt waren?—Toen ik in de Transvaal was in Jan. II.

1021. Vroeg in Jan.?—Ja, ik geloof in de eerste helft van Jan. Ik hoorde het te Vereeniging. De beweringen waren in het algemeen en ik zeide terstond dat het een ernstige beschuldiging was. Algemeene beweringen zijn van geen waarde. Ik zou gaarne speciale informatie willen hebben, zelfs nu, want als personen in dienst van de Kaapsche Gouvernements Spoorwegen zich in dit

Den heer
F. E. Price.
—
8 Juni, 1896.

opzicht hebben misdragen, zou het Kaapsche Gouvernement en ik zelf wenschen dat zij summier gestraft werden door het Gouvernement en indien noodig vervolgd werden door het Kaapsche of Transvaalsche Gouvernement.

1022. Maar de materialen hadden zoo onkenbaar gemaakt kunnen zijn dat uwe beambten niets ervan wisten? —Ja dat is zoo. Dat zou niet onmogelijk zijn.

1023. Gij hebt dit antwoord aan uw zegsman gegeven? —Ja, ik noodigde ze terstond uit duidelijk te verklaren wat zij te zeggen hadden. Ik wilde voorzichtig zijn in mijn antwoord daar ik het gevoel der Transvaalsche autoriteiten niet wilde kwetsen. Het gevolg was dat toen ik de beweringen in bijzonderheden naging, zij grootendeels wegsmolten.

1023A. Hebt gij de bijzonderheden van den Transvaalschen kant gekregen?—Zij waren niet in staat mij ze te geven, met uitzondering van 2 gevallen waaromtrent ik terstond telegrafeerde. Ik wees de telegrammen aan de Transvaalsche beambten voordat ik ze verzond.

1024. Gij bedoelt dus niet dat toen gij de bijzonderheden vernomen en ze onderzocht hadt, dat zij toen wegsmolten?—Ten opzichte van de beschuldigingen tegen de de conducteurs konden zij geene bijzonderheden noemen.

1025. Maar daar blijft nog de veel ruimere vraag over, en die is, het misbruik van uwe regulaties door goederen als schadeloos te verzenden terwijl zij werkelijk wapenen en ammunitie waren van Oost Londen of Port Elizabeth verzonden?—Ik heb van geene beschuldiging gehoord ten opzichte van Oost Londen of Port Elizabeth. Zij hadden betrekking op een geval van de Kaapstad,—een brandkist die naar men zegt, krijgsbehoefte bevatte.

1026. Door wien werd die verzonden?—Ik geloof door R. M. Ross & Co.

1027. Wat hebt gij gedaan nadat gij dat gehoord hadt?—Ik telegrafeerde dadelijk naar de Kaapstad om den Algemeenen Bestierder van Spoorweg onderzoek hier te laten doen.

1028. En kwam de kist van R. M. Ross?—Ja.

1029. Direct of volgens instructies van iemand anders?—Het bleek later dat zij gehandeld hadden volgens instructies van een zekeren heer Towell.

1030. Wie was hij?—Ik weet het niet. Zoover de zaak ons aangaat, hebben wij alleen met R. M. Ross & Co., te doen.

Den heer
T. R. Price.
8 Juni, 1896.

1031. Hebben zij de kist direct over uw Spoorweg naar Johannesburg gezonden?—Ja.

1032. Verzonden als wat?—Als een brandkist.

1033. En zij was vol revolvers?—Dat bleek later.

1034. Wie heeft de revolvers er in gepakt?—Wij hebben de kist afgeleverd zooals wij haar ontvingen.

1035. Gij zijt daar zeker van?—Ja.

1036. R. M. Ross zal uitleggen hoe het vol revolvers kwam?—

1037. Was dat de eenige bepaalde zaak van informatie die gij krijgt omtrent wapenen die over uwe spoorwegen verzonden waren?—Ja, met uitzondering van de trucks met coke uit Kimberley.

1038. Geene kwamen door Oost Londen?—Geene waarvan ik weet.

1039. Geene werden beweerd van daar gekomen te zijn?—Neen.

1040. *De heer Fuller.*] Was de brandkist in Engeland gekocht?—Neen, hier.

1041. *De heer Schreiner.*] Aan wien werd zij verzonden?—Aan de Bonanza mijn.

1042. *De heer Du Toit.*] Wat bleek zij te bevatten?—Zij werd door de Transvaalsche regeering geopend en bleek revolvers en ammunitie te bevatten, geloof ik.

1043. En hoe was zij beschreven?—Als een brandkist.

1044. *De heer Schreiner.*] Werd u destijds iets gezegd omtrent groote pijpen, waterpijpen of anderen, die vol wapenen waren?—Niets hoegenaamd.

1045. Oliekannen of vetblikken?—Niets.

1046. Daarvan hebt gij niets gehoord?—Neen, uitgenomen dat men mij omtrent 6 weken geleden mondelings zeide dat het beweerd werd dat wapenen naar de Transvaal vervoerd waren in oliebakken, maar de informatie was zoo onbepaald, dat ik het niet noodig oordeelde verder onderzoek te doen.

1047. Herinnert gij u die 5 trucks coke van Kimberley?—Ja.

Den heer
T. B. Price.
8 Juni, 1896.

1048. Wie betaalde ervoor?—De vracht werd betaald van De Aar naar Elandsfontein door den heer Gardner Williams.

1049. En van Kimberley naar De Aar?—Ook door den heer Gardner Williams.

1050. Als wat?—Als 5 trucks coke.

1051. Herinnert gij u dat gij Maxims vervoerd hebt van Mafeking naar Kimberley?—De Commissaris verzocht mij een verslag te krijgen van het vervoer van wapenen en Maxims en ik vond dat wij kanonnen van verschillende soort van Mafeking naar Kimberley vervoerd hadden.

1052. *De heer Schreiner.*] Wanneer?—Ik herinner het mij niet, het verslag werd opgesteld voor den Commissaris en ik verneem dat hij het aan den Procureur-Generaal overhandigd heeft.

1053. *De heer Merriman.*] Wilt gij ons een kopie van dat verslag verschaffen?—Ja.

1054. Wie betaalde voor het vervoer van de wapenen?—Ik kan het mij niet herinneren.

1055. Wilt gij uitvinden wie ze verzonden heeft en aan wien?—Ja.

1056. *De heer Innes.*] De wapenen door Gardner Williams verzonden waren geconsigneerd aan Warren & Co.?—Ja, de coke.

1057. Was er zulk een firma te De Aar?—Niet te De Aar.

1058. Gij hebt niet onderzoek gedaan wie Warren & Co. waren?—Ik heb een gedeeltelijk onderzoek gedaan of de firma gevonden kon worden te Kimberley daar de Station master en nacht Inspecteur te De Aar geen geschreven consignement brief verkregen hadden, zooals ik meende dat zij hadden moeten verkrijgen, maar wij kregen later een behoorlijke aanteekening en daarom werd het onderzoek niet voortgezet.

1059. Gij hebt niet onderzocht waarom de Station-master goederen verzonden heeft naar een firma te De Aar, terwijl geen zoodanige firma daar bestaat?—De statie beambten te Kimberley zouden niet weten of er zulk een persoon te De Aar was of niet, zij zouden handelen volgens de instructies op den consignement brief.

1060. Dan zou uw antwoord op mijn vraag zijn dat gij meent dat de Stationmaster te De Aar volgens instructies handelde van den heer Gardner Williams?—Neen, mijn antwoord is dat de persoon die zich Warren noemt zich aanmeldde te De Aar met een brief van Gardner Williams en volgens de mondelingsche instructie van den heer Warren zond de Stationmaster de coke naar Elandsfontein. Ik was niet tevreden met de mondelingsche kennisgeving en deelde den Stationmeester mede dat er een behoorlijk geschreven consignement brief verkregen moest worden. Zulk een brief werd per post ontvangen van Warren & Co., de coke verzendende van De Aar naar de Simmer & Jack, Elandsfontein

Den heer
T. B. Pries.
8 Juni, 1896.

1061. *De heer Jones.*] Weet gij waarom de goederen niet recht door geboekt werden van Kimberley?—Neen.

1062. *De heer Merriman.* Is het iets ongewoons coke te zenden van Kimberley naar Johannesburg?—Ik geloof dat niet veel coke van Kimberley naar Johannesburg gaat.

1063. Is er coke verzonden buiten deze verzending?—Het antwoord op mijn onderzoek op dit punt is aangetekend in de documenten in verband met de zaak. Ik herinner het mij niet.

Dinsdag, 9 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter).

De heer Merriman,		De heer Du Toit.
„ Fuller,		„ Schreiner,
„ Jones,		

De heer Gardner F. Williams ondervraagd.

1064. *Voorzitter.*] Ik geloof dat gij Algemeene Be- stierder zijt van De Beer's Geconsolideerde Mijnen?—Ja.

Den heer
G. F. Williams
9 Juni, 1896.

1065. En gij zijt dat eenige jaren lang geweest?—Ja.

1066. Gij waart verweerder in de zaak van de Koningin tegen Williams wegens overtreding van de Wapenen Wet van dit land?—Ja.

1067. De zaak is nu beslist?—Ja.

Den heer
G. F. Williams
—
9 Juni, 1896.

1068. *De heer Merriman.*] Ik zie in de verklaring die gij voor den Magistraat afgelegd hebt dat gij zegt dat gij gelast werdt die geweren te zenden door een beambte van de B. Z. A. Compagnie?—Ik heb niet gezegd dat ik gelast was. Ik heb gezegd dat ik wist dat instructies later gegeven werden door eene beambte van B. Z. A. Compagnie, wiens naam ik liever niet wilde noemen.

1069. Wilt gij zoo goed zijn den naam van dien beambte thans te noemen?—Ik wil het liever niet doen, tenzij ik gedwongen word daar de man in Engeland terechtgesteld wordt. Het zou zeer onbillijk zijn tegenover hem zijn naam te noemen voordat de zaak afgeloopen is.

1070. Hoe kan het hem benadeelen?—Waarvoor wordt hij terechtgesteld?—Onder de Foreign Enlistment Act.

(De getuigen het vertrek verlaten hebbende, raadpleegde het Comité. Besloten,—dat het van den getuige gevorderd wordt den naam te noemen. De getuige weer binnen gelaten zijnde deelde de Voorzitter hem de beslissing van het Comité mede.)

1071. *Voorzitter.*] Wie gaf de instructies dat die wapenen moesten opgezonden worden?—Kapitein Holden.

1072. *De heer Fuller.*] Is hij een der verweerders thans in Engeland?—Ik geloof van ja. Hij werd uit de Transvaal naar Engeland gebracht.

1073. *De heer Merriman.*] Zijt gij een beambte van de B. Z. A. Compagnie?—Neen.

1074. Hoe kwam het dan dat gij instructies hebt aangenomen van een ondergeschikt ambtenaar van de B. Z. A. Compagnie?—Ik weet het niet.

1075. Gij zijt Algemeen Bestierder van De Beer's Geconsolideerde Mijnen?—Ja.

1076. Hoe kwam het dat gij als Algemeen Bestierder instructies hebt aangenomen van een beambte in dienst van de B. Z. A. Compagnie?—Ik kan niet zeggen hoe ik er toe kwam dat te doen.

1077. Zoudt gij hetzelfde doen voor een andere inrichting?—Ik weet het niet.

1078. Gij zegt dat gij niet weet hoe gij er toe gekomen zegt dat te doen?—Neen.

1079. Gij deedt het "zoo maar zoo"?—Ik heb het gedaan. Ik kan niets meer zeggen.

1080. Hebt gij niet instructies ontvangen van iemand in uwe compagnie dat gij moest handelen in naam van de B. Z. A. compagnie?—Neen.

De heer
G. F. Williams
—
9 Juni, 1893.

1081. Van niemand?—Niemand.

1082. Gij deedt het alleen uit eigen beweging?—Ja.

1083. Ik zie een brief in het Groen boek van Dr. Jameson van Kimberley aan Bobby White, die begint "Dear Bobby" en verder zegt "alles schijnt goed te gaan, vooral het Gardner Williams gedeelte." Wat was het Gardner Williams gedeelte?—Ik weet het niet. Ik heb dat gezien. Tenzij het betrekking had op de wapenen daarheen gezonden en weer weg gezonden, of mijn naam is gebruikt voor dien van iemand anders..

1084. Wie gaf u instructies om wapenen te bewaren voor de B. Z. A. compagnie. Het is iets ongewoons voor een mijncompagnie om dat te doen?—Neen, De Beer's heeft het altijd gedaan sedert de oprichting van de B. Z. A. Compagnie.

1085. Geschiedde dit met voorkennis van de Directeuren?—Neen.

1086. Hebt gij Dr. Jameson te Kimberley ontmoet omstreeks dien tijd?—Zeer waarschijnlijk. Ik weet niet precies welke datum bedoeld wordt.

1087. *Voorzitter.*] Altijd wanneer hij te Kimberley kwam, zoudt gij hem gezien hebben?—Ja, bijna altijd, tenzij hij alleen doorreisde.

1088. *De heer Schreiner.*] Heeft hij u mondelijks instructie gegeven omtrent de wapenen bewaard te De Beers?—Ik herinner het mij niet of hij dat gedaan heeft.

1089. Gij weet dat Dr. Jameson niet 'e man was onnoodige of onjuiste brieven te schrijven: "Alles schijnt goed te gaan, vooral het Gardner Williams gedeelte?"—Ik weet niet wat hij bedoelde.

1090. *De heer Merriman.*] Om op die geweren terug te komen. Ik wil u waarschuwen omtrent de positie waarin gij uwe Mijn Compagnie plaatst. Dit is gedaan door de Compagnie als Mijn Compagnie?—De Mijn Compagnie had niets ermee te doen. Ik alleen heb het gedaan.

Den heer 1091. Maar toch zijt gij Algemeen Bestierder der
G. F. Williams Compagnie?—Ja.

9 Juni, 1896. 1092. *De heer Schreiner.*] Sta mij toe u er op te wijzen dat gij ronduit kunt spreken met het Comite, daar gij persoonlijk vrij zijt van alle gevaar, daar de wettige boete reeds betaald is, zoover de zaak u aangaat. Herinnert gij u dat Dr. Jameson deze zaak van de wapenen te Kimberley bepraat heeft?—Ik geloof dat de discussie omtrent wapenen was omtrent wapenen die naar hem gezonden werden, maar ik herinner mij de bijzonderheden niet. Hierover werd langen tijd geleden ter loops gesproken.

1093. Ik zie dat in denzelfden brief van Holden gezegd wordt dat hij "zeer goed werk hier doet." Wat was het werk dat hij te Kimberley deed?—Hij hield toezicht over de goederen daar en zag hoe dat zij verzonden werden.

1094. De geweren en ammunitie?—Wat er ook was.

1095. En werk van die soort?—Ja.

1096. Was hij daar toen de geweren gezonden werden naar Johannesburg?—Hij was zeer dikwijls daar en somtijds als hij daar was werden goederen verzonden. Hij was daar af en toe, gaande en komende.

1097. Omstreeks dien tijd?—Ik geloof dat hij werkelijk daar was op den dag waarop de geweren verzonden werden of ten minste toen een gedeelte verzonden werden.

1098. Heeft hij u geloofsbrieven gebracht van de Chartered Company om u te autoriseeren om hem instructies te geven?—Neen.

1099. Gij kent hem persoonlijk?—Ik wist van hem en toen hij kwam had ik een gesprek met hem, welk gesprek mij overtuigde dat hij geautoriseerd was om ten opzichte van deze zaken te handelen.

1100. Van waar was hij gekomen, van de Kaapstad?—Ik weet niet of hij vandaar kwam. Hij reisde heen en weer. Somtijds kwam hij van het noorden en dan weer kwam hij waarschijnlijk van de Kaapstad, maar ik ben er niet zeker van.

1101. Gij hadt de geweren onder uwe bewaring op een zekeren datum, dat moet de eerste maal geweest zijn dat gij van Holden in die betrekking gehoord hebt, toen hij zich aanmeldde en u overtuigde van zijn autoriteit om beheer

of toezicht te nemen van die geweren. Is de autoriteit die hij u gaf van het noorden gekomen of van iemand uit de Kaapstad?—Van niemand in de Kaapstad.

Den heer
G. F. Williams
9 Juni, 1896.

1102. Heeft hij u ervan overtuigd dat hij de Compagnie vertegenwoordigde?—Ja.

1103. Heeft hij u geschreven instructies gegeven omtrent het verzenden?—Geene hoegenaamd.

1104. Heeft hij u persoonlijk instructies gegeven?—Neen.

1105. Wie gaf u de instructies?—Ik sprak met hem er over en hij gaf instructies omtrent wat hij wenschte dat met de goederen zou gedaan worden.

1106. Aan wien?—Aan den pakhuishouder van De Beers.

1107. En hebt gij van hem gehoord omtrent het verzenden?—Ja, het is mogelijk, men sprak over de dingen.

1108. *Voorzitter.*] Heet die pakhuishouder Kellow?—Ja.

1109. *De heer Schreiner.*] Gij zegt dat gij niet wist dat de geweren in de coke vervoerd waren?—Zij waren verzonden voor dat ik wist dat zij verzonden waren.

1110. Gij hebt niet toezicht gehouden op het pakken?—Ik had volstrekt niets te doen met het pakken of verzenden of met andere bijzonderheden in verband ermee.

1111. Maar uw autoriteit was noodig om ze te verzenden?—Neen, mijn autoriteit was niet noodig. Iedereen kon ze verzenden.

1112. Hoe konden zij uit uwe bewaring komen?—Zij waren niet werkelijk in mijne bewaring. Zij waren in het pakhuis van De Beer's onder toezicht van den pakhuishouder. Toen Holden kwam en zijn doel bekend maakte, toen werden de goederen verzonden.

1113. *De heer Merriman.*] In October en November, hebt gij groote hoeveelheden geweren en ammunitie van allerlei soort ontvangen. Op 15 October, hebt gij 96 kisten safety patronen ontvangen, 20 kisten safety patronen, 39 kisten patronen, 26 kisten rifles, 5 kisten bandeliers, 4 kisten revolvers, 3 kisten bayonetten; op 20 October, 11 kisten revolvers, 10 kisten revolvers, 2 kisten bandeliers, 1 kist bayonetten, 80 kisten patronen; op 22 October, 55

Den heer kisten patronen, 157 kisten patronen; op 24 Oct., 12 kisten
G. F. Williams rifles, 45 kisten patronen, 5 kisten bayonetten, 5 kisten
 9 Juni, 1896. bandeliers, 20 kisten bayonetten, 37 kisten rifles; op 26
 October, 1 kist rifles; op 30 October, 1 kist rifles; op 21
 November, 113 kisten patronen en 157 kisten patronen.
 Gij hadt een groote handelszaak in wapenen?—Blijkbaar.

1114. En gij hebt per cheque betaald voor het vervoer van dezen?—Neen.

1115. Op wiens autoriteit hebt gij betaald en op wiens rekening werd het geplaatst?—Ik heb geen cheque betaald.

1116. Het Groenboek zegt, "betaald door den heer Gardner Williams per cheque"?—Dat heeft niet betrekking op hetgeen gij gelezen hebt.

1117. Wie heeft voor vervoer van deze dingen betaald?—Ik weet het niet.

1118. Gij hebt het niet gedaan?—Neen.

1119. Deze werden ontvangen door Charles A. Kellow, wie is hij?—De Beers pakhuishouder.

1120. Wist gij dat deze geweren aan het komen waren? Ja ik kreeg de vracht briefjes voor de verzending.

1121. Als een Mijn Bestuurder, op wiens autoriteit hebt gij deze geweren ontvangen? Wie heeft u gelast ze te ontvangen?—Zij kwamen van de B. Z. A. Compagnie en werden naar Kimberley gezonden.

1122. Wie heeft u autoriteit gegeven om als pakhuishouder te ageeren voor de B. Z. A. Compagnie?—Wij hebben dat van het begin af aan gedaan. Geen questie is ooit ontstaan omtrent de autoriteit.

1123. Op 26 November hebt gij drie Maxims uit Mafeking ontvangen?—Ja.

1124.—Wat is ervan geworden?—Zij gingen in hetzelfde pakhuis.

1125. Zijn zij nog daar?—Neen.

1126. Waar zijn zij heen gezonden?—Het Gouvernement nam bezit van het gebouw en maakte een inventaris van den inhoud.

1127. Maar wat is van de drie Maxims geworden? Drie Maxims zouden veel geld kosten?—Zij werden met de andere goederen verzonden.

1128. Waarheen?—Ik veronderstel naar dezelfde bestemming.

1129. Welke bestemming?—Ik heb ze nergens heen gezonden. Den heer
G. F. Williams

1130. Maar waar zijn zij heen gegaan?—Ik kan niet zeggen dat zij ergens heen gezonden zijn. 9 Juni, 1896.

1131. Waar is Kellow?—Hij is naar Engeland gegaan.

1132. Gij wist volstrekt niet waarheen de Maxims gezonden werden en gij hebt het niet noodig geoordeeld er naar te vragen?—Nee.

1133. Waart gij niet verwonderd drie Maxims uit het Noorden te ontvangen?—Niet bijzonder. Zij hadden vrachtbriefjes naar Mafeking en werden op hetzelfde vrachtbriefje naar Kimberley teruggezonden.

1134. En gij waart niet verwonderd ze terug te ontvangen?—Nee, zij kwamen van hier.

1135. Gij ontvingt zooveel geweren in dien tijd dat gij geen acht gegeven heb op drie Maxims?—Ik wist uit het vrachtbriefje dat zij aan het komen waren; meer wist ik niet. Ik zelf had niets ontvangen, en ik had niets ermee te doen.

1136. Gij weet dus niets omtrent die drie Maxims?—Ik heb ze nooit gezien.

1137. Gij veronderstelt dat zij gezonden werden naar dezelfde plaats?—Het Gouvernement nam het opzicht van mijn pakhuis.

1138. Maar het Gouvernement had geen toezicht er op vóór dien tijd?—Maar het had het later, en alles dat het vond rapporteerde het.

1139. Wij hebben een inventaris van hetgeen gevonden werd?—Ja, de rest werd weggezonden.

1140. Herinnert gij u de zaak waarvoor gij terechtgesteld werdt ten opzichte van de vijf trucks coke?—Zeer goed.

1141. Wie gelastte u die trucks weg te zenden?—Ik heb ze niet weggezonden.

1142. Hebt gij de vracht betaald?—Ja.

1143. En gij hebt den brief geschreven omtrent sommige heeren Warren & Co.?—De pakhuis houder heeft dat gedaan.

1144. Hoe beloelt gij dat?—De pakhuis houder verscheepte ze en ging met ze.

1145. Warren was dus de pakhuis houder?—Ik veronderstel dat, ik had niets te doen met den naam Warren.

- Den heer
G. F. Williams
9de Jani, 1896.
1146. *De heer Schreiner.*] Wat is de ware naam van Warren?—Kellow, denk ik.
1147. Waar is Kellow nu?—Hij ging naar Engeland.
1148. *De heer Merriman.*] Hij was een beambte in De Beers Geconsolideerde mijnen?—Ja.
1149. En werd betaald door de Beers Mijncompagnie?—Ja.
1150. *De heer Jones.*] Wanneer vertrok hij naar Engeland?—In Januari, geloof ik. Ik ben er niet zeker van.
1151. Vóór uwe terechtstelling?—Lang voordat er sprake was van mijne terechtstelling.
1152. Uit wiens voorraad kwam die coke?—Ik geloof uit De Beers, uit den voorhanden voorraad.
1153. Hebt gij de wegzending geautoriseerd?—Zeer waarschijnlijk heb ik dat later gedaan, als ik het niet te voren gedaan heb.
1154. Is het iets gewoons coke te zenden van De Beers naar Johannesburg?—Ik weet niet dat het iets zeer gewoons is.
1155. Hebt gij het tevoren gedaan?—Niet zoover ik weet.
1156. De coke behoorde werkelijk aan de Beers?—Oorspronkelijk ja.
1157. Werd zij van De Beers gekocht?—Ik weet het niet.
1158. Komen zulke dingen niet ter uwer kennis?—Niet iets van dien aard tenzij ik speciaal toezicht erop hield.
1159. *De heer Merriman.*] Hoe hebt gij de cheque die gij betaald hebt voor het vervoer van de coke in uwe rekeningen aangeteekend?—Ik gaf mijn persoonlijke cheque.
1160. Wie heeft haar terugbetaald?—De man die de instructies gaf.
1161. Holden?—Ik geloof van ja.
1162. *De heer Schreiner.*] Vóór October 1895, waren er wapenen bewaard te De Beers voor de B.Z.A. Compagnie?—O ja; toen de Compagnie pas opgericht was, hadden wij in de pakhuizen tegenover de oude De Beers kantoren groote hoeveelheden wapenen en ammunitie en allerlei

dingen in verband met militaire uitrusting voor de Char- Den heer
G. F. Williams
tered Company.

1163. Omtrent in welk jaar?—Ik herinner het mij 9 Juni, 1896.
niet, maar het was in de eerste dagen der Compagnie.

1164. Was het voor de eerste expeditie?—Ja, in dien
tijd en eenigen tijd daarna trokken wij voor onze private
expedities uit die pakhuizen. Ik herinner mij dat ik per-
soonlijk met sommigen ervan te doen heb gehad en in één
geval werden 6½ geweren uitgenomen voor eene expeditie.

1165. De Beers beschouwde dat nooit als een handels-
zaak tusschen hen en de Charter?—Neen.

1166. Noch in de eerste dagen noch later?—Ik geloof
van neen, maar als zij een speciaal pakhuis noodig hadden
zouden zij natuurlijk de huur betalen.

1167. *De heer Fuller*] Gij hadt, geloof ik, mededee-
lingen van de Kaapstad dat er hier geene plaats voor
wapenen was?—Ik heb gehoord dat dit beweerd werd.

1168. De heer Rutherford heeft dat gezegd?—Ja.

1169. *De heer Schreiner.*] Kunt gij de drie Maxims niet
opsporen waarover gesproken is?—Neen, waarschijnlijk
werden zij met de andere goederen ingepakt en wegge-
zonden

1170. Waarheen?—Ik weet het niet.

1171. Wanneer?—Ik weet het niet.

1172. Gij weet niet wanneer zij verzonden werden?—
Het Gouvernement heeft al wat in het pakhuis was naar
Graaf Grey gezonden.

1173. Gij weet niet wanneer of waarheen zij gegaan
zijn?—Gelijk ik gezegd heb, ik had niets te doen met de
bijzonderheden.

1174. Zijn andere wapenen en oorlogsbehoeften uit De
Beers pakhuizen naar Johannesburg gegaan, buiten die
welke in de 5 trucks coke waren?—Ik weet het niet.

1175. Gij kunt niet zeggen dat zij niet gegaan zijn?—
Het is mogelijk.

1176. Daar Kapitein Holden ruime macht er over had?
—Zij kunnen gegaan zijn.

1177. *De heer Jones.*] Gij zegt dat De Beers gewoon
was wapenen en ammunitie voor de Chartered Company te
bewaren?—Ja.

Den heer
G. F. Williams
9 Juni, 1896.

1178. Toen de eerste expeditie uitgerust werd, was Kimberley toen niet de terminus van den spoorweg?—Ik geloof gedeeltelijk, maar ik herinner mij een expeditie per wagen verzonden te hebben die wij verder dan Kimberley met den trein hadden behooren te zenden, maar hoe veel verder kan ik niet zeggen.

1179. Zij hadden in die dagen geene pakhuizen verder op?—Ik geloof niet dat zij een depôt hadden.

1180. Hebt gij sedert dien tijd eenige hoeveelheid militaire behoeften van de Chartered Company ontvangen, meer dan de hoeveelheden die gij voorleden jaar ontvangen hebt?—Ik heb het niet nagezien.

1181. In elk geval uwe pakhuizen zijn eerst voorleden jaar een depot gemaakt voor groote hoeveelheden ammunities?—Wij spreken van voorleden jaar.

1182. Ik zou gaarne willen weten of mannen van De Beers gegaan zijn naar Johannesburg om te gaan helpen bij de rustverstoring van voorleden jaar?—Ik weet niet dat zij zijn gaan helpen. Sommigen van onze mannen zijn daarheen gegaan maar zij hebben niet geholpen.

1183. In December laatstleden?—Ik geloof van ja.

1184. Gij weet niet met welk doel zij daarheen gingen?—Neen.

1185. En ook niet hoevelen gegaan zijn?—Neen.

1186. *De heer Merriman.* Kregen zij verlof?—Ik weet het niet, maar zeer waarschijnlijk.

1187. *De heer Schreiner.*] En als zij verlof kregen zou dat van u zijn?—De eenigen die verlof van mij krijgen zijn de mannen die salarissen trekken, de beambten der Compagnie, de anderen krijgen verlof van de verschillende bestierders.

1188. *De heer Merriman.*] Wie moest die mannen zenden en uitkiezen?—Dat zou afhangen van de verschillende bestierders.

1189. Was het de heer Scott?—Hij kan eenigen gekozen hebben.

1190. Verstaat gij de bedoeling van dit telegram, gedaateerd 26 December van "Cactus" of Dr. Harris aan Kol. Rhodes: "Elf mooie diamanten zijn u gisteren toegezonden uit De Beers Geconsolideerde Mijnen?" Herinnert gij u

dat gij in dien tijd mooie diamanten verzonden hebt?—Ik heb ze niet gezonden. Den heer
G. F. Williams

1191. Men veronderstelt dat elf oude soldaten hier bedoeld werden?—Geene oude soldaten werden gezonden. Wij hebben geene voorzoover ik weet 9 Juni, 1896.

1192. Denkt gij dat de heer Scott licht hierover verspreiden kan?—Ik geloof het niet.

1193. *De heer Jones.*] Denkt gij dat de heer Scott iets te doen heeft gehad met het zenden van die mannen naar Johannesburg?—Het is mogelijk dat hij eenigen uitgezonden kan hebben, maar ik geloof niet dat hij wist met welk doel zij daarheen gingen. Ik zeker wist volstrekt niet waarom die mannen gingen.

1194. *De heer Merriman*] Zij kunnen misschien alleen naar de wedrennen gegaan zijn?—Zij kunnen voor eenig doel gegaan zijn. Toen zij terug kwamen zeiden zij dat zij rondgekeken hadden te Johannesburg en toen teruggekomen waren.

1195. Zij waren waarschijnlijk in dienst van hotels?—Zij waren volstrekt niet in dienst, geloof ik, maar ik zelf weet er niet van.

1196. *De heer Schreiner.*] Hebt gij een andere theorie dan dat de “diamanten” in het telegram genoemd, mannen beteekenen?—Neen.

1197. *De heer Merriman*] Maar dit telegram trekt De Beer mijnen in, want het zegt dat de mannen van daar gezonden zijn?—Ongelukkig wordt een naam onbepaald gebruikt.

1198. Maar het was een zeer belangrijk persoon die hem gebruikt heeft, want “Cactus” was Dr. Harris. Kunt gij geen licht daarover verspreiden?—Niet over de reden waarvoor zij daarheen zijn gegaan.

1199. Gij weet niet eens hoevelen gegaan zijn?—Ik heb gehoord dat elf gegaan zijn. Hetgeen overeenkomt met uw getal in het Groen boek.

1200. Is er iemand anders die licht erover verspreiden kan?—Niet voorzoover ik weet.

1201. Gij werdt niet gelast ze optezenden?—Niet gelast.

1202. Werdt gij dan verzocht?—Dat weet ik niet. Ik geloof dat het zeer waarschijnlijk is dat ik verzocht was.

- Den heer 1203. Door wien?—Door personen in Johannesburg.
G. F. Williams 1204. Wie waren zij?—Ik wil wederom liever niet de
 9 Juni, 1896. namen noemen voordat de arme kerels uit de gevangenis
 zijn.
 1205. Gij werdt dan door sommige Reformers verzocht?
 —Ja, maar dat komt er volstrekt niet op aan, daar de
 mannen niets hebben gedaan.
 1206. Wanneer werd dat verzoek gedaan?—In Decem-
 ber.
 1207. *Voorzitter.*] Ik wil u gaarne eenige vragen doen
 omtrent een zekere zaak, en ik zal ze voorzichtig doen,
 omdat zij nog niet afgeloopen is. Wie zijn de agenten van
 De Beers te Port Elizabeth?—Pickering & Co.
 1208. Zijn zij ook de agenten van de B. Z. A. Com-
 pagnie?—Ik heb het gehoord, maar ik weet het niet als
 een feit.
 1209. Weet gij iets van het zenden in uw naam van 6
 trucks geladen met olie en andere tanks van De Beers
 platform, geconsigneerd aan Pickering & Co., Port Eliza-
 beth?—Niet in mijn naam.
 1210. Maar als een feit zijn zij dat?—Ik hoor dit thans
 voor het eerst.
 1211. Gij weet er volstrekt niets van?—Ik wil vragen
 of ik mij blootstel aan vervolging als ik antwoord.
 1212. Neen?—Ik heb reeds gezegd dat die goederen in het
 pakhuis onder toezicht van Holden geplaatst werden en hij
 alleen was verantwoordelijk voor hun vervoer.
 1213. Als dus een beambte van De Beers ermee gemoeid
 was, dan zou het Kellow, *alias* Warren zijn?—Ja. Ik ver-
 neem dat wat hij in verband hiermee gedaan heeft niet
 gedaan is gedurende de De Beers werkuren, maar op andere
 uren.
 1214. Weet gij ervan dat dat pakhuis op nieuw zoo in-
 gericht is dat het gemakkelijker gemaakt wordt wapenen
 op trucks te plaatsen?—Neen. Ik heb een beeedigde ver-
 klaring van dien inhoud gezien, maar of het zoo is of niet
 weet ik niet, maar het kan gedaan zijn in den gewonen
 loop van het werk, want bijna al onze pakhuizen zijn zoo
 ingericht dat goederen gemakkelijk ingenomen kunnen
 worden van den Spoorweg Platform. Wij hebben kleine

trams die in elk der deuren loopen, of bijna allen, en daarom kan dit toen gedaan zijn in dit bijzonder geval, maar het werd niet gedaan alleen voor het doel door u genoemd, maar om goederen gemakkelijk in het pakhuis te plaatsen.

Den heer
G. F. Williams
9 Juni, 1896.

1215. Hebt gij gehoord dat de mannen dag en nacht gewerkt hebben om de wapenen weg te krijgen?—Ik heb gehoord dat zij in dat pakhuis werkten.

1216. Dag en nacht?—Nee, ik heb niet gehoord dat zij dag en nacht werkten.

1217. Waren zij uwe mannen, De Beers mannen?—Ik veronderstel dat Holden mannen gebruikt heeft, maar ik weet niet wie hij gebruikt heeft.

1218. Gij zoudt uwe mannen niet aan Holden verhuren, veronderstel ik?—Het is mogelijk dat hij ze kan gehoord hebben.

1219. Maar gij scheidt niet zoo gemakkelijk van uwe mannen?—Kellow zou ze gehoord hebben.

1220. Zou het niet de plicht van Kellow geweest zijn om aan u terstond te rapporteeren dat hij dit gedaan had?—Het is mogelijk, maar als het niet een zaak van de Compagnie was zou hij dat niet doen.

1221. Wat u persoonlijk aangaat, gij weet niet dat wapenen gezonden werden in die tanks?—Het is mogelijk dat ik dat geweten heb, maar ik had geene verantwoordelijkheid in de zaak en ik nam geene.

1222. Zal Kellow naar dit land terugkeeren?—Ik weet het niet.

1223. Is hij nog in dienst van De Beers?—Nee. Hij vroeg 3 maanden verlof. De 3 maanden zijn verlopen en hij is nog niet terug.

1224. *De heer Merriman.*] Daar gij dat wist, kwam het u niet vreemd voor dat uw pakhuishouder zoo iets deed?—Het is mogelijk.

1225. Toch hebt gij het niet meegedeeld aan uwe Directeuren?—Volstrekt niet.

1226. Aan geen hunner?—Volstrekt niet.

1227. Wat is de waarde van 6 trucks vol olie?—Ik weet het niet.

- Den heer
 F. Williams
 9 Juni, 1896.
1228. Het zou vele honderden van ponden zijn?—Ik geloof van ja, maar ik weet het niet.
1229. Is het u als bestierder niet ingevallen dat het iets zeer buitengewoons was 6 truck ladingen olie terug te zenden naar Port Elizabeth?—Ja maar zelfs dan, zelfs al was het iets buitengewoons.
1230. Zoudt gij niet onderzoek doen?—Ik heb gezegd dat ik eenige kennis ervan had dat het gebeurde.
1231. Het is een feit dat gij het wist?—Ik wil niet erkennen dat ik het wist want men moet positieve kennis hebben om dat te kunnen zeggen.
1232. *De heer Schreiner.*] Gij hebt het niet gezien, maar uitgenomen dat gij het niet gezien hebt, wist gij ervan?—Ja.
1233. *De heer Jones.*] Hebt gij ooit instructies ontvangen van de B. Z. A. Compagnie direct omtrent het ontvangen of van de hand zetten van die wapenen, of van een van hare beambten?—Neen.
1234. *De heer Schreiner.*] Hadt gij instructies omtrent de zaak van Dr. Harris van de Chartered Company?—Neen.
1235. Niet omtrent deze wapenen?—Neen.
1236. Alles werd meegedeeld door middel van Kapt. Holden?—Ja.
1237. Wanneer verliet Foley Kimberley?—Ik heb hem nooit gezien.
1238. Gij weet niet wat hij daar deed?—Ik heb Foley nooit gekend in verband met deze zaak. Ik zeg niet dat ik hem niet vroeger te Kimberley ontmoet heb, maar ik herinner het mij niet.
1239. Ik bedoel Kapitein Foley?—Ik weet van hem niet in verband hiermee.
- De heer Fydel Edmund Garrett, Editeur van de Cape Times, ondervraagd.*
- Den heer
 F. E. Garrett.
1240. *De heer Merriman.*] Ik zie een telegram van u in de *Star*, Johannesburg, gepubliceerd in het Transvaal Groenboek dat aldus luidt: "Gij moet verwachten en niet misverstaan een proclamatie Jameson formeel in het ongelijk stellende. Rijksregering autoriteiten kunnen

niet anders handelen, laat dit u niet verzwakken of ver- Den heer
F. K. Garritt.
deelen. Dit alleen ter uwer informatie"?—Ja ik heb dat telegram gezonden. 9 Juni, 1896.

1241. Welke autoriteit hadt gij voor het zenden ervan?
—Mijn eigene.

1242. Wat beteekenen de woorden "gij moet ver-
wachten en niet misverstaan"?—Ik geloof niet dat ik het
duidelijker uitdrukken kan, zij moeten een proclamatie
verwachten en haar niet misverstaan.

1243. Hoe wist gij dat?—Het was in de Kaapstad, ten
minste aan mij, bekend dat er een proclamatie uitgevaardigd
zou worden.

1244. Hoe hebt gij uw informatie gekregen?—Het was
algemeen bekend onder courantiers en publieke mannen
die het Gouvernements Huis bezochten.

1245. Gij hebt het dus in het Gouvernements Huis
gehoord?—Ik heb dat niet gezegd. Ik kan mij niet
herinneren hoe ik het eerst van de proklamatie gehoord
heb, maar ik heb een ontwerp ervan gezien.

1246. Waar?—In het Gouvernements Huis.

1247. En gij gingt telegrafeeren aan de bevolking dat zij
zich daarover niet moesten bekommeren?—Neen, dat heb
ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat zij het niet moesten
misverstaan.

1248. *De heer Schreiner.*] Heeft Sir Graham Bower
u het ontwerp van de Proklamatie gewezen?—Sir Hercules
Robinson wees het zoover ik mij herinner

1249. *De heer Fuller.*] Wanneer was dat?—Het was
laat in den voormiddag of in den namiddag van Dinsdag,
31 December.

1250. Ik dacht dat de pers ervan wist op Maandag
avond?—Er was geen idee van een proklamatie vóór
Dinsdag morgen. Ik wil uitleggen hoe ik er toe kwam
dat telegram te zenden. Laat op den avond van Maandag,
30 Dec., hoorde ik voor het eerst van Jameson's handel-
wijze. Het was omstreeks dien tijd aan alle couranten
bekend. Kort nadat ik ervan hoorde, kwam iemand uit
Johannesburg op mijn kantoor en ik sprak met hem ter-
stond omtrent Jameson's handelwijze in denzelfden geest
als waarin ik op dat oogenblik bezig was te schrijven en

Den 1^{en} eer zoaals gepubliceerd werd in de *Cape Times* van den vol-
 F. E. Garrett. genden morgen als een inleidings artikel, hierop neerko-
 9 Juni, 1896. mende dat de Rijksregeering absoluut verplicht was zich
 onpartijdig te houden en Jameson te proklameeren of te
 verloochenen.

1251. Maar dat is niet zich onpartijdig houden?—
 Ik herinner mij de woorden misschien niet maar dat was
 de algemeene strekking van wat ik zeide, dacht en schreef,
 namelijk, dat de Rijksregeering niet tusschen beide kon
 komen om een revolutie te maken ter wille van Johannes-
 burg. Men moet niet vergeten dat wat wij allen destijds
 voor den geest hadden en wat ik voor den geest had, eene
 revolutie was te Johannesburg; het had niets te doen met
 Jameson. Toen ik die denkbeelden uitsprak, zeide die
 persoon uit Johannesburg, die een aanvoerder was in ver-
 band met de beweging aldaar—

1252. *Voorzitter.*] Als een feit kunnen wij aanlemen
 dat die persoon de heer Charles Leonard was?—Ik ge-
 loof niet dat gij zult eischen — —

1253. *De heer Merriman.*] Dit is zeer interessant, maar
 dat staat niet in verband met het telegram dat gij gezonden
 hebt?—Ik vraag excuus. Naar mijn oordeel heldert het
 telegram zichzelf op, maar ik verstond dat het u niet
 duidelijk was.

1254. Neen, dat is het niet, want gij hadt de prokla-
 matie van Gouvernements huis gezien en toen zijt gij weg-
 gegaan en hebt een telegram afgezonden dat men het niet
 moest misverstaan. Ik wil weten hoe gij u geautoriseerd
 gevoeld hebt om de proklamatie van den Gouverneur te
 verwateren?—In de eerste plaats geef ik niet toe dat ik
 het verwaterd heb, maar wat ik bezig was te vertellen was
 om uitteleggen wat het woord "misverstaan" in mijn
 telegram beteekent. Om op de zaak terug te komen.
 Toen ik die denkbeelden omtrent de Rijksregeering
 uitsprak, zeide die persoon: "zeer goed, dan zullen
 zij Zuid Afrika verliezen," en de algemeene strek-
 king van zijn gesprek was dat terwijl de Rijksregeering,
 gelijk ik zeide, geen revolutie voor hen kon maken,
 zulk een uiterste stap die, naar hij meende, neerkwam op
 het vogelvrij verklaren van Jameson, de grootste veront-

waardiging zou opwekken tegen de Rijksregeering onder de *Uitlanders*. Ik redeneerde met hem, en het was de bekendheid met het gevoel dat in Johannesburg tegen de Rijksregeering opgewekt zou worden, en later werkelijk opgewekt werd door de proklamatie, die mij dat telegram deed afzenden. Wat ik volkomen duidelijk wil maken is dat daar dat telegram in het Groenboek gedrukt staat, tusschen cijfer telegrammen, een geheele verkeerde betekenis eraan gegeven wordt, ik zette mijn naam er onder en zond het openlijk af, als een editeur die aan een ander editeur een kostbare wenk geeft.

Den heer
F. E. Garritt.
—
9 Juni, 1896.

1255. *Voorzitter.*] Gij hadt geen politieke connectie met de bevolking van Johannesburg of met een partij hier?—Volstrekt niet. Ik was een privaat persoon. Ik wil niet zeggen en wil niet voorwenden dat ik niet gevoelde dat dat telegram misschien eenigszins het effect zou verminderen van de proklamatie bij den persoon die het ontving.

1256. *De heer Schreiner.*] Heeft Sir Graham Bower, de Imperiale Secretaris, dat telegram gezien of wist hij dat gij het zoudt zenden?—Neen, het was geheel en al mijn eigen telegram.

1257. Wist hij niet dat gij een telegram van dien aard zoudt zenden?—Ik geloof dat hij het volstrekt niet wist.

1258. Zijt gij zeker ervan dat hij het niet wist?—Wat gebeurd is was dit. Ik sprak met den Hoogen Commissaris omtrent de proklamatie. Ik ging toen weg en eenige uren later, na over den toestand van zaken te hebben nagedacht, zond ik dit telegram. Of ik aan iemand verteld heb behalve aan mijn vertrouwde vrienden dat ik een telegram gezonden had, weet ik niet volkomen zeker; maar ik versta dat gij vraagt of het ingegeven of geautoriseerd is door iemand dan of ik het uit mijn eigen gezonden heb.

1259. Hadt gij eenige conversatie met Sir Graham Bower die u deed denken dat het voorzichtig was dit telegram te zenden?—Neen.

1260. Het was niet de vrucht van een gesprek met Sir Graham Bower?—Neen, Sir Graham Bower was toen aan den anderen kant. Het was geheel en al mijn eigen denkbeeld, noch hij noch iemand anders heeft mij een wenk gegeven. Zekere andere personen weet ik, spraken

Den heer *F. E. Garrett.* tegen de proklamatie. Ikzelf, toen ik den Hoogen Commissaris zag, zeide dat eene proklamatie ongetwijfeld zeer noodig was, maar ik verzocht hem de proklamatie zooveel mogelijk alleen van toepassing te maken op Jameson en niet op Johannesburg, met andere woorden, den inval en de revolutie uiteen te houden. Maar de personen in Gouvernements Huis wilden niet lastig gevallen worden door deze consideraties. En toen, ten einde te trachten en te helpen om de twee uiteen te houden, zond ik het telegram geheel uit eigen beweging, zooals ik gewoon ben te handelen, gedeeltelijk omdat ik hoopte dat de revolutie plaats zou vinden en gedeeltelijk omdat ik de Rijksregering wilde rechtvaardigen tegenover de aanvoorders te Johannesburg, wat betreft het gevoel van verbittering dat ik wist dat de proklamatie werkelijk eenigermate had.

Donderdag, 11 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter).

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

De heer *John James Graham* verder ondervraagd.

Den heer *J. J. Graham.* 1261. *Voorzitter.*] Hebt gij een gecertificeerde kopie van het voorloopig onderzoek van Gardner Williams van den Kroonvervolger, Kimberley?—Ik ben niet zeker er van dat zij gecertificeerd is, maar zij is een echt kopie uit het Kantoor van den Kroonvervolger

11 Juni, 1896.

1262. *De heer Merriman.*] Bevat zij de oorspronkelijke beëdigde verklaring?—Nee.

1263. *De heer Schreiner.*] Wij hebben reden te gelooven dat er uit Kimberley uit de pakhuizen van De Beers aan Pickering en Co. Port Elizabeth, zekere blikken of tanks olie gezonden zijn in vijf trucks. Is dat feit u bekend?—Die zaak wordt nu onderzocht. Als een feit is er informatie dat tanks per spoorweg verzonden zijn van

Kimberley naar Port Elizabeth en terug geconsigneerd naar de Transvaal zonder afgeladen te zijn te Port Elizabeth. Den heer
J. J. Graham.
—
11 Juni, 1896.

1264. *De heer Merriman.*] Zijn zij zoover als Port Elizabeth gekomen?—Ik geloof van ja. Het onderzoek werd ingesteld te Port Elizabeth door den Hoofd Konstabel aldaar en de documenten werden toen gezonden aan den Magistraat om de noodige stappen te nemen.

1265. Hebt gij reden om te gelooven dat die tanks niet olie bevat hebben?—Ongetwijfeld hebben zij geer olie bevat, of als zij olie bevat hebben, bevatten zij wapenen behalve de olie.

1266. Die wapenen werden gezonden naar Johannesburg?—Zij werden naar de Transvaal gezonden. Ik heb de documenten niet zorgvuldig gelezen omdat het mijn taak niet was dat te doen.

1267. Gij zijt er zeker van dat zij naar de Transvaal gegaan zijn?—Zij werden terug geconsigneerd zonder van den trein afgeladen te zijn.

1268. *De heer Fuller.*] Was het getuigenis duidelijk dat er wapenen in de blokken waren?—O ja. Het volgende is een beëdigde verklaring door den heer R. Hyslop, Goederen Superintendent te Port Elizabeth, afgelegd op 18 April 1896 voor den heer W. M. Fleischer, den Magistraat:—

“Ik ben Goederen Superintendent te Port Elizabeth in dienst van den Kaapsche Gouvernements Spoorweg. Ik lever kopien in van oorspronkelijke boekingen van 17 tanks olie verzonden door De Beers, Kimberley, aan Pickering, Port Elizabeth, de respectieve datums waarvan zijn 6 November, 1895, 6 tanks, 26 November, 1895, 7 tanks, 6 December, 1895, 2 tanks, 9 December, 1895, 2 blikken olie. De twee laatstgenoemden worden in den consignement brief beschreven als “blikken” maar waren werkelijk dezelfde als de 15 tanks in de andere consignement brieven vermeld als “tanks.” De eerste verzending werd geladen op Truck 6,771, in welke truck zij Port Elizabeth bereikte op 7 November, 1895, in den No. 15 trein. Deze verzending werd teruggezonden op 9 November, 1895, door Pickering aan Simmer en Jack, Goudmijn Compagnie,

Den heer Elandsfontein, Transvaal en verliet Port Elizabeth, op 18
J. J. Graham. November, 1895, in den No. 4 Trein. De tweede verzen-
 11 Juni, 1896. ding bestond uit 3 trucks, Nos. 2,679, 471 en 2221 die te
 Port Elizabeth aankwamen op 28 November, 1895, in den
 No. 19 Trein. Dezen werden teruggezonden als volgt:—No.
 2,679, 2,224 en 471 door Pickering & Co. aan de Gelden-
 huijs Deep Goud Mijn Compagnie, Elandsfontein. De
 derde verzending was geladen in Truck 1560 en kwam te
 Port Elizabeth, op 7 December, 1895, aan in den No. 17
 Trein. Dit werd teruggezonden door Pickering & Co. aan
 de Geldenhuijs Deep Goud Mijn Compagnie op 10 Dec.,
 1895, en verliet Port Elizabeth in den No. 22 Trein op 11
 December, 1895. De vierde verzending was geladen in
 Truck 341, die te Port Elizabeth aankwam op 9 December,
 1895, in den No. 9 Trein, en werd teruggezonden door
 Pickering & Co. naar de Simmer en Jack Goud Mijn
 Compagnie, Elandsfontein, op 10 December, 1895, en ver-
 liet Port Elizabeth op 11 December, 1895, in den No. 22
 Trein.

“Gedurende den tijd waarin genoemde verzendingen te Port Elizabeth waren, werden de tanks niet afgeladen van de trucks en de Spoorweg vracht werd betaald naar en van Port Elizabeth door Pickering & Co. per cheque. Al deze transacties in verband met de verzending der tanks geschiedde door Edward Pickering van deze stad, die handel drijft als Pickering & Co. Vóór de aankomst van de eerste verzending had ik mondelinge instructies van genoemden Edward Pickering om niet zooals gewoonlijk afteleveren maar om zijn verdere instructies afte wachten. Van elke verzending te Port Elizabeth aankomende werd kennis gegeven aan genoemden Edward Pickering en later ontving ik instructies van genoemden Edward Pickering zooals boven vermeld.”

1269. *Voorzitter.* J Is het departement ervan overtuigd na informatie uit de Z. A. Republiek ontvangen dat sommigen van die tanks wapenen hebben bevat?—Ik geloof van ja. Ik geloof dat de trucks volgens nummer nagespoord zijn naar bijzondere plekken in de Transvaal.

1270. En gij produceert de vrachtbrieven?—Ja.

1271. Kunt gij zeggen hoe de goederen beschreven werden volgens de vrachtbrieven?—De vrachtbrieven van Kimberley naar Port Elizabeth, luiden als volgt:—

Den heer
J. J. Graham.
—
11 Juni, 1895.

Van De Beers aan Pickering & Co., Port Elizabeth,
6 tanks olie op 5 Nov., 1895.

Van Deers aan Pickering & Co., 7 tanks olie op 26
November.

De Beers aan Pickering & Co., 2 tanks op 6 December.

De Beers aan Pickering & Co., 2 blikken olie op 9
December.

Dan zijn er nog de vrachtbrieven voor dezelfde goederen van Pickering & Co. aan de Gildenhuijs Deep Goudmijn Compagnie en aan de Simmer en Jack.

Aan de Gildenhuijs 2 tanks olie op 30 Nov., 1895.

Drie tanks olie op denzelfden datum.

Twee tanks olie op denzelfden datum.

Aan Simmer en Jack, 6 olie tanks op 9 November.

Aan Gildenhuijs 2 tanks olie.

Aan Simmer en Jack 2 tanks olie op 10 Dec., 1895.

1272. *De heer Schreiner.*] Hebt gij ontdekt dat de inhoud van al die 17 tanks wapenen was?—Niet van allon, maar van sommigen ben ik zeker. Persoonlijk weet ik niet veel van de bijzonderheden der zaak.

1273. Ik wil u een vraag doen voortvloeiende uit getuigenis van den heer Boyes afgelegd waarin hij zegt: "Ik kreeg geen antwoord op mijn telegram, dat ingeleverd is, vragende om nauwkeurige en volledige instructies omtrent de wijze van het onderzoek in te stellen." De heer Boyes heeft zulk een telegram ingeleverd, gedateerd 2 Januari, en daar het het departement dat gij vertegenwoordigt schijnt aan te gaan, zou ik gaarne zien dat gij een uitlegging hiervan geeft?—Ik wil een telegram voorlezen dat ik op 1 Januari aan den heer Boyes gezonden heb, maar dat ik bij de ondervraging vergeten heb in te leveren. Het is het tweede telegram door hem bedoeld in zijn telegram. Het luidt als volgt:—

"1 Jan.—Ten einde u voor te lichten bij het onderzoek dat de Procureur-General u gisteren gelast heeft te doen, verzoekt hij mij u den inhoud mee te deelen

Den heer
J. J. Graham
 —
 11 Juni, 1896.

van Art. 11 van de Imperial Foreign Enlistment Act van 1870. Begint; 'Als een persoon binnen de grenzen van Harer Majesteits gebied op de been brengt of uitrust een zeemacht of landmacht expeditie om uit te trekken tegen het gebied van een bevrienden Staat, zullen de volgende de gevolgen zijn:—Ieder persoon die zulk een expeditie op de been brengt of uitrust of daarbij behulpzaam is of in eenige capaciteit geemployeerd wordt in zulk eene expeditie zal schuldig zijn aan overtreding dezer Wet en zal strafbaar zijn door boete of gevangenisstraf of een dezer straffen naar het oordeel van het Hof waardoor de overtreder schuldig bevonden wordt en de gevangenisstraf opgelegd kan met of zonder harten arbeid zijn. (2): Alle schepen en de uitrusting ervan en alle wapenen en krijgsbehoefden gebruikt in of deelmakende van zoodanige expeditie zal verbeurd verklaard worden aan Hare Majesteit.' Eindigt: Zend rapport van feiten als gij ze vernomen hebt."

De heer Boyes had gelijk toen hij zeide dat hij het telegram door hem genoemd gezonden heeft, maar wij hebben het niet onder de bewaarde documenten noch op het register van de ontvangen telegrammen. Ik kan geen uitleg ervan geven waarom het niet beantwoord is. Ik herinner het mij niet, anders dat in verband met een kleine bijzonderheid. Ik herinner mij een telegram ontvangen te hebben van een Magistraat met een woord onderstreept. Het kwam mij vreemd voor dat het telegraaf kantoor zulk een teeken overgezonden had. Er is echter geen twijfel aan dat het telegram gezonden is, want ik heb de moeite genomen het na te sporen van het telegraaf kantoor naar de Publieke gebouwen, waar (volgens de Telegraaf Departement registers) het afgeleverd is met een ander telegram in een kримineele zaak, dat wij bewaard hebben.

1274. Werden de twee telegrammen samen afgeleverd? —Ja, een was aan één tak van het Departement en het andere aan den anderen. Ik heb een kopie van het telegram van het postkantoor gekregen. Ik blameer den heer Boyes niet, want bij zulk een gelegenheid, geloof ik dat niemand onzer kalm bleef zooals wij zouden gebleven zijn in

meer rustige tijden, maar hij heeft zijn vraag niet herhaald, en hij heeft het telegram niet bekrachtigd. De grootste mogelijke zorg werd gedragen ten opzichte van telegrammen in dien tijd ontvangen. Den heer
J. J. Graham.
11 Juni, 1896.

1275. Elk telegram door u ontvangen had uw zorgvuldige aandacht?—Ja, wij hadden speciale voorziening gemaakt dat zelfs de telegrammen die op Zondag aankwamen dadelijk naar den Minister moesten gaan en ik zelf nam ze.

1276. *Voorzitter.*] Wilt gij een overzicht geven van de informatie verschaft aan den Proc. Generaal in een rapport door den heer Harrison, het hoofd der Politie, omtrent de trucks verzonden aan Pickering & Co.?—De heer Harrison zegt dat het Departement informatie heeft dat onder de trucks door Pickering & Co. verzonden van Port Elizabeth bij de bedoelde gelegenheid, er waren Nos. 471, 2679, en 2221. De Bestierder van de Geldenhuys Deep Goud Mijn Compagnie, de heer R. C. Bower, verklaarde voor den heer Impey, dat uit acht trucks ontvangen twee gehouden werden en de rest werd verzonden aan een koopman te Johannesburg wiens naam hij niet kende; dat hij en twee anderen tegenwoordig waren toen twee trucks geopend werden en dat zij omtrent 300 rifles en een groote hoeveelheid ammunitie bevat hadden; dat 150 rifles gezonden werden aan de Jumpers Goud Mijn Compagnie en gehouden werden bij de Geldenhuys Deep Level, en de rest werd verzonden aan het Reform Comité te Johannesburg. Volgens het hoofd der politie was er getuigenis dat ten minste twee van de tanks wapenen en ammunitie bevatten.

1277. Hebt gij getuigenis of redenen om te gelooven dat die wapenen door het invoerrechten kantoor ingesmokkeld zijn?—Nee, de rapporten bewijzen het tegendeel.

1278. Is er getuigenis dat de Maxims ingevoerd zijn door het invoerrechten kantoor?—Ik herinner mij volstrekt niets van de Maxims.

1279. *De heer Schreiner.*] Is er onderzoek gedaan naar den invoer der Maxims?—Een onderzoek is gelast zowel te Port Elizabeth als hier.

1280. En te Oost Londen?—Ik had geen informatie

Den heer omtrent smokkelen te Oost London. Alleen van Port
J. J. Graham. Elizabeth en Kaapstad werd gesproken.

11 Juni, 1896. 1281. In het rapport van het hoofd der politie van 28
 Maart, 1896, is er niet een verdere bewering daaromtrent?
 —De heer Harrison zegt: “Ik kan zeggen dat een onder-
 zoek van het afleverings boek, hier geproduceerd, door het
 Goederen Departement te Kimberley in de Rutherford
 zaak, aan het licht bracht dat een buitengewoon groot
 getal van die olie-trucks afgeleverd zijn aan de De Beers
 Compagnie gedurende het laatste kwartaal van 1895, en
 dat in elk geval er voor geteekend is door Charles A.
 Kellow in naam van de De Beers Compagnie, die niet voor
 de Compagnie in andere gevallen geteekend schijnt te
 hebben.”

1282. *De heer Jones.*] Van waar werden zij ontvangen?
 —Het onderzoek van den heer Harrison was uitgebreid
 en had ook eenigszins betrekking op Port Elizabeth.

1283. Kunt gij in het algemeen zeggen uit welke havens
 de tanks eerst naar Kimberley gezonden werden?—Neen,
 Ik heb de documenten niet geheel doorgelezen.

1284. *De heer Schreiner.*] Weet gij van Maxims openlijk
 ingevoerc in de laatste maanden van het jaar?—Ik zie uit
 de opgaaf van verlofbriefjes uitgegeven door den Magistraat
 van Port Elizabeth voor de 6 maanden eindigende 31 Dec.
 1895, voor vervoer van wapenen over de Koloniale grenzen,
 dat 2 Maxims genoemd worden in October en gedurende
 datzelfde tijdperk verlofbriefjes uitgegeven zijn voor het
 vervoer ook van 657 geweren.

De heer Macleod Bawtree Robinson ondervraagd.

Den heer 1285. *De heer Schreiner.*] Gij zijt Commissaris van de
M. B. Robinson Kaapsche politie, district No. 2.—Ja.

1286. Uw hoofdkwartier is Kimberley?—Ja.

1287. Gij hebt toezicht op de politie in Griqualand
 West?—En Bechuanaland.

1288. Onder beheer van den Proc.-Generaal?—Ja.

1289. Gij hebt die betrekking bekleed bij het einde van
 voorleden jaar?—Ja.

1290. Gij hadt veel te doen met de overname van de
 Bechuanaland Grenspolitie?—Ja.

1291. Die macht werd verdeeld, en de Kaap Kolonie nam over als Kaapsche politie 113 man en officieren?—^{Den heer} *M. B. Robinson* Omtrent een honderd. Wij namen den "A" troep over ^{11 Juni, 1896.} van de Bechuanaland Grenspolitie.

1292. En de rest werd overgenomen door de Britsch Zuid Afrika Compagnie?—Ik geloof van ja.

1293. Daarmee hadt gij niets te doen?—Neen.

1294. Gij weet dat de overname plaats had te Mafeking?—Ik weet het niet uit mijzelfen.

1295. Maar werden zij te Mafeking overgenomen?—Ja.

1296. De Politie hoofdkwartier te Mafeking werd niet door u overgenomen?—Neen.

1297. De annexatie heeft dat niet overhandigd?—Neen.

1298. Het werd aangenomen voor de Rijksregering?—Ja.

1299. De B. Z. A. Compagnie gebruikte dat hoofdkwartier voor dat deel der Bechuanaland politie die zij overgenomen had?—Ik wist niet dat zij de Mafeking kwartieren gebruikte.

1300. Niet vóór het einde van December?—Zoover ik weet werd het nog in bezit gehouden voor een klein aantal van de B. B. P.

1301. Tot het einde van December?—Ja.

1302. Wat was de positie van Majoor Grey aldaar?—Hij was kolonel en kommandeerde de B.B.P.

1303. Was hij in de Politie van B.Z.A. Compagnie?—Neen, niet zoover ik weet.

1304. Hij was niet overgenomen?—Neen, ik handelde met hem alleen als officier kommandeerende de B.B.P.

1305. En gij hebt hem alleen in die capaciteit gekend?—Ja.

1306. Herinnert gij u dat gij op 30 Dec. een telegram gezonden hebt aan den Secretaris van het Rechts Departement, hem een rapport opzondende van inspekteur Fuller?—Ja.

1307. Inspkteur Fuller werd overgenomen uit de Bechuanaland Politie waarin hij gediend had als kapitein Fuller?—Ja, maar hij was niet in Bechuanaland ten tijde van de annexatie.

1308. In December was hij daar?—Ja, hij was een officier van de Kaapsche Politie in December.

1309. Hij was de voornaamste officier die overgenomen werd?—Ja.
1310. Door de Kolonie?—Ja.
1311. En hij dient nu onder u?—Ja.
1312. Vóór dat gij die tijding hadt ontvangen van Inspekteur Fuller, hadt gij door wat gij zelf gezien hadt als Hoofd der Politie of door een rapport ontvangen, reden te denken dat de Politiemacht te Mafeking, in verband stond direct of indirect, met het gevoel van onrust in Johannesburg?—Volstrekt niet.
1313. Gij hadt geen zoodanigen argwaan?—Volstrekt niet.
1314. Doet uw onderzoek sedert het einde van het jaar u denken dat een uwer officieren informatie had die zij aan u hadden behooren mee te deelen?—Ik ben volkomen ervan overtuigd dat zij volstrekt geen informatie hadden en even onkundig daaromtrent waren als ik zelf was.
1315. Gij hadt instructies terstond naar Mafeking te gaan toen die gebeurtenis plaats had?—Ja.
1316. En gij hebt aldaar persoonlijk contróle genomen?—Ja.
1317. De opgewondenheid was daar zeer groot?—Ja.
1318. Zonder in bijzonderheden te treden, er werd sterk aangedrongen op een betere verdediging van Mafeking? Men vreesde dat er wraak genomen zou worden?—Men vreesde een aanval op Mafeking.
1319. Gij hebt persoonlijk een onderhoud gehad met den Transvaalsche kommandant?—Niet persoonlijk.
1320. In elk geval gij hadt communicatie met hem?—Ik heb het algemeen bekend laten maken dat de Kaapsche politie op de grenzen waren alleen om te beletten dat nog meer gewapende mannen de Transvaal zouden intrekken en dat ons doel in dit opzicht hetzelfde was als dat van de Transvaal.
1321. Daar dit goed begrepen werd, bleven vrede en vriendschap overal langs de grenzen bewaard?—Ja.
1322. Hebt gij een verzoek ontvangen van den Magistraat van Mafeking om hem behulpzaam te zijn bij een onderzoek naar de overtreding der wet ten opzichte van het afsnijden van den telegraafdraad in deze kolonie, nabij

De heer
M.B. Robinson
11 Juni, 1896.

Mafeking?—Nee, ik herinner mij niet van hem een verzoek ontvangen te hebben. Den heer
M. B. Robinson

1323. Wanneer zijt gij te Mafeking aangekomen?—Ik verliet Kimberley op 1 Januari, en kwam te Mafeking aan vroeg in den morgen van den 3den, daar ik geen doorloopenden trein kon krijgen. 11 Juni, 1896.

1324. *De heer Fuller.*] Heeft hij u iets gezegd omtrent het afsnijden van den draad?—Nee, ik herinner het mij niet. Het kan genoemd zijn in den loop van een algemeen gesprek, maar geen formeel verzoek werd mij gedaan om onderzoek te doen, zoover ik mij herinneren kan.

1325. *De heer Schreiner.*] Was er iemand aan wien de Magistraat zulk een verzoek kon hebben meegedeeld?—Er was Inspekteur Fuller en Sub-Inspekteur Browne.

1326. Maar gij herinnert u er niets ervan?—Nee.

1327. En uwe ondergeschikte officieren ook niet?—Ik kan niet zeggen wat mijne ondergeschikte officieren zich herinneren.

1328. En gij weet ook niet welke stappen genomen werden om de overtreders optesporen?—Nee, ik was druk bezig met de grens patrouilles ten einde onaangenaamheid te beletten.

1329. Het was dringend noodzakelijk om een goede verstandhouding te bewaren tusschen ons en onze naburen, en gij hebt uwe aandacht daarop gevestigd en dat verkregen?—Ja.

1330. Hoe lang zijt gij daar gebleven?—Ik kwam te Kimberley op den 6den terug, maar ging terug met Kol. Crofton, volgens instructies van den Procureur Generaal op den 10den Januari.

1331. Het was toen Kolonel Crofton daarheen en verder ging om bezit te nemen van al de kanonnen en ammunitie?—Ja.

1332. Het plan was eerst dat gij hem een lijfwacht moest verschaffen?—Ja een escorte van de Kaapsche Politie.

1333. Maar het bleek onnoodig en werd niet ten uitvoer gelegd?—Dat is zoo.

1334. Gij waart dus eenigen tijd te Mafeking?—Slechts één dag, en ik keerde toen naar Kimberley terug, en Inspekteur Fuller werd te Mafeking gelaten.

Den heer
M. B. Rob naam
—
11 Juni, 1896.

1335. Weet gij als hoofd der Politie in het district van personen tegen wie vervolgingen konden ingesteld zijn wegens overtreding van de wet door de telegraafdraden af te snijden, of wegens deelname aan de vijandelijke beweging tegen de Transvaal, ze strafbaar makende onder de Foreign Enlistment Act?—Ja, ik weet van één persoon. Ik weet niet welk deel hij nam, maar ik heb reden te gelooven dat hij eenig deel genomen heeft.

1336. Wat bedoelt gij, het afsnijden van den draad of de overtreding van de Foreign Enlistment Act?—Het is moeilijk dat te zeggen zonder verder onderzoek te doen. Ik geloof dat hij een actief deel nam.

1337. Is hij binnen de jurisdictie?—Ja.

1338. Hebt gij daarover gerapporteerd, of zijt gij voornemens daarover te rapporteeren?—Ik heb gerapporteerd.

1339. Zijn er nog geen stappen genomen?—Neen.

1340. Bij dat onderzoek dat gij ingesteld hebt, hebt gij gehandeld volgens instructies en zeer zorgvuldig onderzoek gedaan?—Ik kreeg mijne informatie in den loop van een gesprek in dien tijd, en in verband met een telegram van den Secretaris van het Rechts Departement, vragende waar die persoon was, vernam ik meer.

1341. Gij bedoelt den heer Bates?—Ja.

1342. *Voorzitter.*] Wat gij gehoord hebt is hooren zeggen?—Ja.

1343. Gij hebt geen direct getuigenis tegen Bates?—Neen.

1244. Niets waarop gij een beëdigde verklaring kunt afleggen ten einde een warrant uit te vaardigen?—Neen, met de informatie die ik thans heb, maar ik had het misschien kunnen nasporen en zulke informatie kunnen krijgen.

1245. *De heer Schreiner.*] Gij hebt thans niets voor u dat het nemen van sterkere stappen zou rechtvaardigen?—Neen.

1346. *De heer Du Toit.*] Gij zegt dat gij uwe informatie gekregen hebt in een gesprek. Was de persoon dien gij genoemd hebt tegenwoordig bij dat gesprek?—Ik ben niet geheel zeker ervan of het in een gesprek was of in een half-officieelen brief van een mijner inspekteurs. Ik geloof dat ik haar op die wijze gekregen heb.

1347. *Voorzitter.*] Gij hebt hem zeker gevraagd hoe hij dié informatie gekregen heeft?—Hij kreeg haar in een gesprek met den heer Bates. Hij ontmoette hem toen hij door Vrijburg reisde. Den heer
M. B. Robinson
11 Junij, 1896.

1348. *De heer Schreiner*] Het werd door Bates zelf gezegd?—Ja.

1349. *De heer Innes.*] Waarom werd daarop niet gehandeld? Was er geen reden voor?—Nee; er waren toen tegen niemand stappen genomen. Toen ik verzocht werd uit te vinden waar Bates was, rapporteerde ik de feiten aan den Secretaris van het Rechts Departement. Ik kreeg daarop geene verdere instructies. En wetende dat hij een koloniaal civiele ambtenaar was, achtte ik het niet noodig.

1350. *Voorzitter.*] Toen was er geen denkbeeld dat hij schuldig was aan het afsnijden van den draad?—Nee.

1351. *De heer Schreiner.*] Gij wilt het Comité niet doen verstaan dat hij werkelijk den draad afgesneden hebben?—O neen.

1352. Hoe heet de officier die u dat gerapporteerd heeft?—Het was in een half officieelen brief van Inspecteur Fuller.

1353. Inspecteur Fuller heeft niet gezegd dat hij dit gesprek met den heer Bates had?—Het kwam hierop neer dat hij Bates te Vrijburg ontmoet had op zijn terugreis naar Kuruman en Bates vertelde hem dat hij met de troepen van Jameson geweest was.

1354. Hebt gij verstaan dat hij dit aan Fuller zelf gezegd heeft?—Ja.

1355. *De heer Fuller.*] Is hij zoover gegaan van te zeggen dat hij den draad afgesneden had?—O neen.

1356. Dat is beweerd dat Bates zich erop beroemde dat hij den draad had afgesneden?—O neen.

1357. Dacht men dat hij naar de troepen gegaan was zooals ieder nieuwsgierig persoon zou hebben gedaan, of dat hij met de troepen de Transvaal ingetrokken was?—Het laatste.

1358. Als een van den troep?—Niet als een strijder, maar meer met het oog op zijne bekendheid met het land.

De heer John Lothian Bisset ondervraagd.

Den heer
J. L. Bisset.
11 Juni, 1896.

1359. *Voorzitter.*] Wat is uwe positie in het Spoorweg Departement te Kimberley?—Superintendent van het Traffiek Departement.

1360. Herinnert gij u toen Majoor Heaney te Kimberley aankwam in verband met een specialen trein?—Ja.

1361. Kunt gij den tijd bepalen?—Het was op een Zaterdag, ik ben van den datum niet zeker. Hij kwam omtrent 1 uur aan.

1362. Was het op 28 Dec.?—Ja.

1363. Heeft hij met u gesproken bij zijn aankomst omtrent wat hij moest doen om voort te reizen?—Ik had pas een telegram ontvangen van den Traffiek Bestierder, Kaapstad, zeggende dat een passagier met den trein zou aankomen en mij een telegram zou vertoonen. Ik kreeg dit telegram 5 minuten vóór den trein aankwam. Terwijl ik naar hem zocht, wees de Inspekteur mij hem aan, kort nadat hij hem het telegram overhandigd had.

1364. Had er een gesprek plaats tussehen u en Heaney omtrent wat zijn doel was en waarom hij den specialen trein wilde hebben?—Nee, hij vertoonde het telegram.

1365. Wat bevatte het telegram?—Het zeide dat als er eenige moeilijkheid was omtrent het krijgen van een specialen trein, hij met Bisset moest spreken. Dat was alles.

1366. Van wien was het telegram?—Van Dr. Harris.

1367. Hebt gij het geheele telegram gezien?—Nee, het is mogelijk dat ik het gezien maar het niet gelezen heb. Hij had het telegram gevouwen en wees mij slechts een gedeelte ervan.

1368. Hebt gij schikkingen gemaakt om hem voort te zenden?—Ja.

1369. Weet gij wat hij intusschen gedaan heeft?—Nee, hij ging de stad in. Ik zeide dat ik den specialen trein niet gereed kon hebben voor 3 uur, want ik had geen kennisgeving vooraf en er was geen locomotief die stoom op had. Om 3 uur konden wij niet telegrafeeren aan den Stationmaster te Riverton, zoodat een trein die had moeten gestopt zijn, voortging en wij moesten hem tot 4 uur ophouden.

1370. Intusschen hadt gij een telegram van uw eigen departement gekregen om hem behulpzaam te zijn en hem voort te zenden?—Juist.

Den heer
J. L. Beers
—
11 Juni 1896.

1371. *De heer Schreiner.*] Herinnert gij u waar Majoor Heaney dat telegram ontving?—Ik weet het niet. Ik was een paar minuten laat, zoodat ik den trein niet ontmoet heb.

1372. Bij het verzenden van eenige trucks coke werd uwe aandacht er op gevestigd toen het plaats had?—Neen, ik wist er niets van voordat alles afgelopen was.

1373. En ik moet een dergelijke vraag doen ten opzichte van eenige olie tanks die uit Kimberley verzonden werden?—Gelijk iedereen heb ik ervan gehoord, maar ik wist het niet.

1374. Gij wist toen niet van het verzenden ervan?—Neen, volstrekt niets, ik heb ze zelfs niet gezien.

1375. *Voorzitter.*] Is het iets gewoons dat De Beers coke wegzendt?—Niet zooals die, neen.

1376. En ook geen olie?—Neen.

1377. *De heer Schreiner.*] Gij zegt dat gij niet geweten heet dat deze dingen verzonden werden? Zou De Beers zekere trucks bestellen voor opladen?—Zij hebben trucks besteld, maar zij waren gewoon geladen trucks elken dag bij hun platform te ontvangen en er was niets dat hen bette eenige van die trucks te laden en te verzenden.

1378. Waren de genoemde goederen bij hun platform opgeladen?—Ja.

1379. Werden ledige trucks voor dat doel daarheen gezonden?—Ja, in het geval van de coke. Ik weet het niet uit mijn eigen want zij werden niet bij mij besteld.

1380. En hetzelfde geldt van de olie tanks?—Er waren 6 trucks met olie tanks en in een geval werden 2 of 4 trucks besteld. De anderen werden niet besteld.

1381. --Wie bracht die orders naar het Spoorweg Departement?—In een geval was het, geloof ik, Kellow.

1382. En omtrent de olie tanks?—Ik weet het niet.

1383. Misschien ook Kellow?—Ik geloof het niet. Ik heb den man hooren beschrijven, het was niet Kellow, er zijn een half dozijn boden.

Den heer
J. L. Bissot.
—
11 Juni, 1896.

1384. Het is mogelijk dat het een man was die niet in dienst was bij De Beers?—Neen, dat is niet mogelijk.

1385. Het moet een erkend beambte geweest zijn?—De mannen kennen het werkvolk van De Beers.

1386. En zij zouden geen order aannemen als het niet van een beambte van De Beers was?—Neen.

1387. *Voorzitter.*] Hebt gij ooit uwe mannen gezonden om bij De Beer's platform opteladen?—Neen, nooit.

1388. Zoodat geen beambten van den Kaapschen Gouvernements spoorweg iets te doen had met het laden van de olie tanks of van de coke?—Volstrekt niets.

1389. *De heer Jones.*] Het is iets zeer ongewoons dat De Beers iets wegzendt?—O neen, zij zenden dikwijls verschillende dingen weg.

1390. Vooral tegen het einde van 1895?—Zij zonden veel oude machinerie weg zoodat deze verzendingen niet de aandacht getrokken zouden hebben van het werkvolk. Men gaf er geen acht op.

1391. *De heer Fuller.*] Gij zegt dat gij het telegram gezien hebt dat Heaney had, hebt gij hem een document, brief of telegram gegeven?—Geene hoogenaamd.

1392. *De heer Innes.*] En zoo ver gij weet was er geen brief of telegram dat op hem wachtte?—Niet zoover ik weet.

1393. (Hij zelf weet het niet?—Neen.

1394. *Voorzitter.*] Hij kon het telegram van Dr. Harris daar ontvangen hebben?—Zoover ik weet, is het mogelijk.

1395. Want gij hebt den platform een minuut te laat bereikt?—Ja, 2 minuten de meeste menschen waren vertrokken.

1396. Zoo dat hij gelegenheid had naar het telegraaf kantoor te gaan en het daar te ontvangen?—En is daar geen telegraaf kantoor, maar het had daar kunnen gelaten zijn of het zou meer waarschijnlijk in het postkantoor zijn.

1397. *De heer Schreiner.*] Hij was eenige uren te Kimberly?—3 uren.

1398. Hij bleef niet in de statie?—2½ uur.

1399. Gij zelf hebt dat gezien?—Ja.

1400. Hebt gij den trein zien vertrekken?—Ja.

1401. En hebt gij hem met iemand zien spreken? — Een Den heer J. L. Bisset.
van onze mannen, ik geloof de voorman sprak met hem.

1402. Wie was er buiten u toen de trein vertrok? — 11 Juni, 1896.
Niemand.

1403. Niemand van De Beers? — Neen.

1434. *Voorzitter.*] Hij was niet bekend te Kimberley.
Hebt gij hem gekend? — Ja, ik had hem vroeger ontmoet.

Vrijdag, 12 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,
„ Fuller,
„ Innes,

De heer Jones,
„ Du Toit,
„ Schreiner.

De heer J. A. Stevens verder ondervraagd.

1405. *Voorzitter.*] Gij zijt nog onder dezelfde ver- Den heer J. A. Stevens.
plichting ten opzichte van uw getuigenis. Gij zijt ver- 12 Juni, 1896.
zocht zekere documenten te produceeren, zoowel als zekere
boeken, zijt gij thans bereid ze te produceeren? — Mag ik
de instructies van het Comité eerst opsommen. Ik ben
verzocht de telegram “guard” boeken te produceeren en
ook het boekhouders “guard” boek voor telegrammen aan
Dr. Jameson, Majoor Heaney, Majoor White of een lid van
het Reform Comité, en ook de telegram “guard” boeken
voor telegrammen van een der heeren ontvangen. Ik heb
de boeken hier en heb de genoemde telegrammen gemerkt.

1406. *De heer Innes.*] Zijn deze boeken die van de
laatste maand van voorleden jaar? — Ja.

1407. *De heer Schreiner.*] Zijn al de telegrammen in
gewone taal of zijn sommigen in cijfer taal? — Sommigen
zijn in cijfer taal.

1408. *Voorzitter.*] Zijn zij hoofdzakelijk bezigheids
telegrammen? — Ja.

1409. Kunt gij de aandacht van het Comité vestigen op
die welke op dit onderzoek betrekking hebben? — Neen zij

Den heer *J. A. Stevens.* zijn gewone bezigheids telegrammen en private telegrammen.

12 Juni, 1896. 1410. *De heer Innes.*] Er zijn geen andere telegrammen gezonden dan die welke in deze boeken te vinden zijn?—Niet over de zaken der Compagnie. Deze zijn de boeken der Compagnie zelve.

1411. Het boek van Dr. Harris is niet hier?—Hij dicteerde gewoonlijk zijn telegrammen en wij verzonden ze.

1412. Maar zij zijn niet in deze boeken?—Velen ervan zijn hier.

1413. Had Dr. Harris niet een privaat telegrammen boek?—Ik weet niet welke private telegram boeken hij had.

1414. *De heer Schreiner.*] Gij hebt zelf gezegd dat er een telegram boek is dat gij gehouden hebt, en dat gij bij zijn terugkeer aan hem overhandigd hebt, en dat thans weg is?—Ik heb dit nooit gezegd.

1415. Hebt gij het nooit gezien?—Ik gaf mijne verantwoordelijkheid over toen Dr. Harris terugkeerde.

1416. Weet gij waar dit boek nu is?—Neen.

1417. Gij produceert het niet?—Neen.

1418. *De heer Jones.*] Uw telegram aan Kolonel Rhodes van 13 December dat Dr. Jameson dringend telegrafeert dat de aandeelhouders vergadering niet moest uitgesteld worden enz., is dat vervat in een der boeken die gij produceert?—Neen, dat is niet hier.

1419. Dan schijnen er andere telegrammen van u of Dr. Harris te zijn die ook ontbreken in de boeken die gij produceert?—Het is mogelijk.

1420. Hebt gij de boeken ontvangen?—Zij zijn teruggekomen en worden uitgepakt. Ik heb ook aan mijn Bestuur getelegrafeerd om instructies.

1421. En de heer Berry?—Hij is aangekomen.

1422. *Voorzitter.*] Wanneer kunt gij de boeken hier hebben?—Maandag, denk ik.

1423. *De heer Jones.*] Hebt gij de tegenbladen van de cheques?—Dat is een zaak van rekening en zal met de boeken komen, daar ik geene individueele cheques zonder ze nasporen kan.

1424. Zegt gij dat al de telegrammen door Dr. Harris gezonden in deze boeken zullen zijn?—Al de telegrammen van de Compagnie. Een zeer groot aantal private telegrammen is ook verzonden, omtrent welke ik niets zeggen kan.

Den heer
J. A. Stevens.
12 Juni, 1896.

1425. *De heer Fuller.*] Deze zijn allen die gij hebt?—Ja.

1426. *Voorzitter.*] Hebt gij al de telegrammen gemerkt die betrekking hebben op dit onderzoek?—Alles is hier.

1427. *De heer Schreiner.*] Hebt gij de nauwkeurigheid van de telegrammen in het Groenboek of in de couranten op de proef gesteld?—Ik heb de telegrammen in de couranten gepubliceerd nagezien.

1428. Zijn er eenige waaromtrent gij twijfel hebt?—Ik ben niet in staat ze op de proef te stellen.

1429. Zijn er velen waaromtrent gij twijfel hebt?—Ik wil dat liever niet zeggen. Het is niet billijk mij te verzoeken de telegrammen 6 maanden oud op de proef te stellen, vooral wanneer er zulk een groot aantal private telegrammen is.

1430. Gij hebt een gelegenheid om al de telegrammen op de proef te stellen door naar het Telegraaf kantoor in de Kaapstad te gaan?—Ik heb geen autoriteit om private telegrammen te krijgen.

1431. Waarom hebt gij de autoriteit niet verkregen?—Ik heb geene middelen om dat te doen.

1432. Waarom niet?—Zij zijn niet mijne telegrammen, ik kan geene private telegrammen krijgen.

1433. Wat noemt gij private telegrammen, van wien aan wien?—Als ik private telegrammen zend, zou ik niet gaarne iemand willen verbinden. Ik ageer alleen en heb geene middelen om ze op de proef te stellen.

1434. Zelfs niet ten opzichte van die door u zelven onderteekend en verzonden?—Bij het verzenden ervan ageerde ik slechts. Zij zijn niet mijn eigen telegrammen.

1435. Maar uw naam staat erop?—Ja.

1436. En toch wilt gij ze niet op de proef gaan stellen?—[Geen antwoord.]

1437. Gij hebt niets daaraan gedaan?—Nee, ik heb ze doorgezien.

1438. Gij hebt geene stappen genomen om de noodige

Den heer autoriteit te krijgen om de nauwkeurigheid te kontroleeren
 41 Stevens. van de telegrammen die van andere plaatsen gekomen zijn
 12 Juli, 1896. naar uw kantoor in de Kaapstad?—Neen.

1439. Is Dr. Harris aan het komen?—Ik heb volgens verzoek uw kabelgram verzonden, maar ik heb geen antwoord van hem gehad.

1440. Waar zijn de drie Maxims nu?—Ik heb getelegrafeerd aan den heer Gardner Williams en ik produceer zijn antwoord: "Er zijn hier geen Maxims."

1441. Gij kunt geen verdere informatie geven?—Neen.

1442. Hebt gij uw geheugen opgefrischt omtrent de vraag wie de orders gegeven heeft voor het zenden van de geweren naar Johannesburg?—Neen ik weet er niets van.

1443. Gij hebt niets erbij te voegen?—Ik heb zulk een order niet gegeven, en voor zoover ik weet heeft niemand in het kantoor van de Compagnie zulk een order gegeven. Ik ben volkomen bereid dat te bezweren.

1444. Kent gij Kapitein Holden?—Ik heb nooit van hem gehoord of hem gezien, of liever ik heb alleen zijn naam gehoord.

1445. Gij kunt geen licht verspreiden op zijne connectie met Holden?—Ik heb Holden nooit gezien of met hem gesproken.

1446. Hebt gij ooit gehoord van een hoeveelheid wapenen en ammunitie die gezonden werd van Kimberley naar Port Elizabeth en van daar naar de Transvaal, verborgen in olie tanks en blikken?—Ik heb het alleen in de couranten gezien. Ik wist er in dien tijd niets van.

1447. Gij zijt dus in een moeilijke positie omdat gij niet achter de schermen geweest zijn in deze zaak?—Neen.

1448. Gij zegt dat gij niet weet of Dr. Harris hier zal komen?—Neen, ik weet het niet. Tenzij gij wilt dat ik nog een telegram zend.

1449. Ik geef u geen wenk. Gij hebt hem een kabelgram gezonden?—Ja.

1450. Zijt gij naar het Telegraaf kantoor gegaan op 30 Dec?—Ik herinner het mij nu dat ik zeer vroeg in den morgen voor het ontbijt daarheen ben gegaan. Ik ben nu volkomen zeker ervan, volkomen zeker, en ik heb verscheidene malen gedurende dien voormiddag pogingen aangewend. Ik ben ook daarvan nu zeker.

1451. Wat heeft u nu zeker ervan gemaakt?—Tot den middag deed ik navraag. Den heer
J. A. Stevens.

1452. Ongelukkig zijt gij opgehouden navraag te doen even voordat de lijn gerepareerd was. Gij zijt later niet weer gegaan?—Neen. 12 Juli, 1896.

1453. Gij hebt mijn vraag niet beantwoordt, wat u nu zeker maakt?—Met verlof van het Comité heb ik een der beampten in het telegraaf kantoor gevraagd en hij heeft mij eraan herinnerd.

1454. Wien hebt gij gesproken?—De heer Isemonger.

1455. Is hij een ontvangende klerk?—Ja. Ik heb aan Dr. Harris gerapporteerd dat er geen communicatie met Mafeking was.

1456. Dan wist Dr. Harris op den Zondag, en gij hebt het hem weer gerapporteerd op den Maandag?—Ja en mijn indruk is dat hij het gerapporteerd heeft aan de Imperiale autoriteiten. Daarna heb ik geene instructies gekregen en geen reden werd mij genoemd.

1457. Uw indruk is dat het gerapporteerd werd aan de Imperiale autoriteiten. Ik veronderstel dat uw indruk ook is dat het gerapporteerd werd aan den heer Rhodes?—Ik heb zeer weinig van Dr. Harris gezien later op dien dag.

1458. Dr. Harris zal het toch zeker aan den heer Rhodes gerapporteerd hebben, als hij het aan de Imperiale autoriteiten rapporteerde?—Ja, ik geloof dat hij dat zou gedaan hebben, als hij het rapporteerde aan de Imperiale autoriteiten.

1459. Gij zijt verzocht een telegram te produceeren waarop dat van 27 December van Dr. Harris aan Dr. Jameson een antwoord was?—Dat heb ik niet.

1460. En dat van den 27sten van Dr. Harris aan Jameson hebt gij niet?—Neen, ik heb het niet.

1461. Het is door u onderteekend. Hebt gij het in een boek geschreven?—Dat kan ik mij niet herinneren.

1462. Gewoonlijk werden die telegrammen in een boek geschreven?—Ik wil mij niet binden te zeggen dat alle private telegrammen in een boek geschreven werden.

1463. Maar gewoonlijk?—Het is mogelijk.

Den heer 1464. Werden zij gewoonlijk in een boek geschreven?
J. A. Stevens. —Ik veronderstel dat de ingeschreven telegrammen in een
 12 Juni, 1896. boek zouden geschreven worden.

1465. Gij hebt niet in uwe bewaring het telegram boek dat een telegram bevat dat in het Transvaalsche Groenboek verschenen is?—Neen, ik heb geen middel om die telegrammen op de proef te stellen.

1466. Welke van de telegrammen van 26 December werd het eerst afgezonden?—Ik heb geen middel om dat te weten te komen.

1467. Gij werdt verzocht zekere kabelgrammen te produceeren gezonden door Dr. Harris terwijl hij in Engeland was onderhandelende over de overmaking van het Protectoraat; kunt gij eenige produceeren?—Ik heb geene zulke kabelgrammen.

1468. Zulke kabelgrammen door u ontvangen zouden door u overhandigd zijn aan den heer Rhodes, als zij het eerst in uwe handen kwamen?—Ja, als zij naar mij kwamen, maar ik herinner mij geene telegrammen van Dr. Harris hieromtrent.

1469. Gij herinnert u zeer weinig omtrent deze dingen, mijnheer Stevens?—(Geen antwoord).

1470. Hebt gij gekabld omtrent den heer Seccull?—Ja.

1471. Hebt gij antwoord ontvangen?—Neen.

1472. Kunt gij nu de kennisgeving genoemd in Sharwood's telegram van 20 December produceeren?—De rekeningen zijn terug en wij zien ze na.

1473. Kunt gij de kennisgeving produceeren?—Ik zal trachten haar uit de rekeningen te krijgen.

1474. Denkt gij dat de brief waarin kennis gegeven wordt daar is?—Die vraag kan aan den boekhouder gedaan worden.

1475. Zou het u verwonderen haar daar te vinden?—Ik kan het u niet zeggen.

1476. Om terug te komen op Sharwood's bezoek aan u. Hij bracht u een brief die een blanco enveloppe was?—Ik geloof van ja.

1477. Wilt gij mij zeggen wat gij met dien brief gedaan hebt?—Ik heb hem stellig niet aan den heer Rhodes overhandigd.

1478. Ik wil weten wat gij ermee gedaan heb, niet wat gij er niet mee gedaan hebt?—Ik heb gezegd dat ik geloof dat ik hem aan Dr. Harris overhandigd heb, maar ik ben er niet zeker van. Het was zulk een zeer buitengewone zaak. Hoogst waarschijnlijk zou zoo iets vernietigd zijn.

en heer
J. A. Stevens.
12 Juni, 1896.

1479. Het was zulk een buitengewone zaak, zegt gij?—Het gedrag van den man was zoo vreemd.

1480. Dat gij hem daarom ongeopend zoudt vernietigd hebben?—Ja. Is het niet iets buitengewoons dat een man mij komt zeggen dat hij in den trein te Johannesburg gestopt was en dat hij het zeer moeielijk gevonden had hierheen te komen en toen wilde dat ik ziju revolver in bewaring moest nemen? Ik dacht dat dat zeer vreemd was.

1481. Zoo dat gij dacht dat het document dat hij u overhandigde ongeopend zou vernietigd worden?—Ja.

1482. Hebt gij het vernietigd?—Neen.

1483. Aan wien hebt gij het overhandigd?—Ik geloof aan Dr. Harris.

1484. Hebt gij gezien dat hij het vernietigd heeft?—Neen.

1485. Gij zijt verzocht getuigenis te produceeren omtrent de uitgaven van uwe Compagnie voor wapenen, ammunitie, enz., van 1 Mei, 1895, tot 1 Januari, 1896?—Dat komt onder het hoofd van rekeningen.

1486. Zijt gij daarmee bezig?—Ja.

1487. Wist gij van een reden om den heer Sharwood te wantrouwen?—Zijn gedrag, hij was zoo vreemd.

1488. Zijn gedrag alleen?—Ik had geen reden om te gelooven dat hij niet van Kol. Rhodes gekomen was.

1489. Niets dan zijn gedrag deed u hem verdenken? Geen informatie die gij van iemand hadt?—Geene.

1490. Geen informatie deed u Sharwood verdenken als niet oprecht?—Neen, het was alleen mijn indruk. Toen hij over de revolver sprak, wist ik niet wat hij bedoelde.

1491. Niemand gaf u instructies omtrent de wijze waarop gij Sharwood moest ontvangen?—O neen, niemand gaf mij instructies.

1492. *De heer Innes.*] Ik veronderstel dat gij kopien houdt van de kabelgrammen verzonden en ontvangen,

- Den heer
J. A. Stevens.
—
12 Juni, 1896.
- op dezelfde als gij ze van telegrammen houdt?—Ja, zij worden in een boek ingeschreven.
1493. Kunt gij ons zeggen of er kabelgrammen gezonden of ontvangen zijn in October, November en December die betrekking hebben op dit onderzoek?—Verscheidene kabelgrammen werden verzonden, maar geene staan hiermee in verband.
1494. Hebt gij u hiervan overtuigd?—Volkomen. Ik ben bereid hieromtrent een beeedigde verklaring af te leggen.
1495. *De heer Schreiner.*] De kabelgrammen zijn niet hier in deze boeken?—Neen.
1496. Zij zijn in afzonderlijke boeken?—Ja.
1497. *De heer Innes.*] In uw brieven en telegrammen boek wordt een brief genoemd van November 26 van Majoor White, Mafeking, door u ontvangen op 30 November omtrent de mannen van de D.E.O.V.R. ingeschreven in de Politie, wilt gij hem opzoeken en ons een kopie verschaffen?—Ja.
1498. *De heer Schreiner.*] Hoevele D.E.O.V.R. mannen werden ingeschreven?—Ik weet het niet zeker.
1499. Maar gij weet het, min of meer?—15 of 20.
1500. *De heer Innes.*] Dit register dat gij ons gegeven hebt is niet een compleet register van al de telegrammen ontvangen in het kantoor?—Al de telegrammen en brieven der Compagnie zijn er in.
1501. Die bijvoorbeeld aan Charter geadresseerd?—Ja.
1502. Om dat te toetsen wil ik uwe aandacht vestigen op 21 December toen een telegram gezonden werd door "Zebrawood" (Kolonel Rhodes) aan uwe Compagnie, Kaapstad.—Zeg aan C. J. Rhodes dat men zegt dat Voorzitter niet vertrekken zal tenzij een speciale brief hem uitnodigt" enz. Is dat telegram in het register dat gij geproduceerd hebt?—Twee telegrammen werden op dien datum ontvangen van "Zehender" en "Zeederberg."
1503. Niets van "Zebrawood"?—Neen.
1504. Hoe kunt gij dan zeggen dat het een nauwkeurig register is van de telegrammen door uwe Compagnie ontvangen, als er hier een hoogst belangrijk telegram is door "Zebrawood" aan uwe Compagnie geadresseerd dat

erin niet verschijnt?—Ik weet niet of het aan Charter geadresseerd is. Den heer
J. A. Stevens.

1505. Op 26 December is er ook een van "Toad" Johannesburg aan Charter, Kaapstad :—"Het is absoluut noodzakelijk flotatie uittestellen. Charles Leonard is gisteren avond naar de Kaapstad vertrokken." Wilt gij zien of dat in het register is?—Neen, het is er niet. 12 Juni, 1896.

1506. Hoe verklaart gij dat deze telegrammen niet in het register zijn?—De eenige manier waarop ik dat verklaren kan is dat de registreerende klerk ze niet ontvangen heeft.

1507. *De heer Scheiner.*] Dit beteekent dat Dr. Harris ze niet overhandigd heeft om geregistreerd te worden?—Dat wil ik niet zeggen.

1508. Er waren hier drie, Dr. Harris, u en de heer Rhodes. Gij hebt ons gezegd dat als Dr. Harris hier was hij beheer had als secretaris, volgens uw uitleg dus, heeft hij die telegrammen niet overhandigd om geregistreerd te worden?—Ja, als zij door hem ontvangen zijn.

1509. *Gij neemt stappen om de cheques, drafts en tegenbladen te produceeren?*—Ja, zij zullen in de boeken komen.

De heer T. R. Price verder ondervraagd.

1510. *De heer Schreiner.*] Ik geloof dat gij uw antwoord wilt ophelderen op een vraag die ik u bij de vorige gelegenheid heb gedaan. Ik bedoel de vragen 1019 en 1025 vervolgens omtrent de suspicie dat de spoorwegen gebruikt waren om ammunitie en wapenen onder valsche benamingen te vervoeren. Gij hebt in 1025 gezegd dat gij van geen beschuldiging gehoord hadt tegen Oost Londen en Port Elizabeth en alleen in het geval van de brandkist ten opzichte van Kaapstad. Later werdt gij ondervraagd omtrent de olie tanks door den heer Merriman, uw antwoord was dat gij niets daaromtrent gehoord hadt. Wist gij niet dat olie tanks of vet blikken gebruikt waren om wapenen te vervoeren van Kimberley naar Port Elizabeth en weer van Port Elizabeth naar de Transvaal?—Toen ik het antwoord gaf had ik geheel vergeten dat ik van zulk een Den heer
T. R. Price
12 Juni, 1896.

Den heer
T. B. Pries.
12 Juni, 1896.

geval gehoord had, maar toen ik mij de omstandigheden gedurende den dag herinnerde, herinnerde ik mij ook dat ik om informatie gevraagd was omtrent 10 tanks, in een geval werd van 11, in het andere van 17 gesproken. Ik herinnerde mij dat ik om informatie erover gevraagd was en schreef dadelijk aan den Secretaris van het Comité, dat ik mij herinnerde dat ik ervan gehoord had, maar zelfs dan was de informatie niet van zoodanigen aard dat ik veel gedaan heb aan het nasporen ervan.

1511. Wanneer wordt gij verzocht dat onderzoek te doen?—Ik werd niet verzocht dat onderzoek te doen. Het werd mij meegedeeld te Kimberley, zoover ik mij herinner, door den heer Giddy in April l.l., maar in Maart kwam er een brief uit Pretoria ons verzoekende om de oorspronkelijke verzendingsbrieven voor 11 tanks olie van Port Elizabeth naar Elandsfontein in de Transvaal. Het verzoek kwam eerst toen ik afwezig was, maar ik keerde naar de Kaapstad terug toen de documenten kwamen, en toen ik ze zag, zeide ik "zij zijn niet onderteekend" en ik zond ze naar Port Elizabeth terug om onderteekend te worden. Zij werden toen naar Pretoria gezonden om overhandigd te worden aan den heer Middelberg en ik heb later geen woord meer van daar gehoord. Toen werd er niets in het verzoek gezegd dat die tanks in verband brengt met tanks die van Kimberley konden gekomen zijn. Zoover ik mij herinner was het toen de heer Elliott ziek werd en ik van De Aar ging om voor hem te ageeren, dat de heer Giddy mij meedeelde dat eenige tanks van Kimberley naar Port Elizabeth gegaan waren. Ik ging dadelijk naar de statie om onderzoek te doen bij de spoorweg beambten en om mij te overtuigen dat de mannen hun plicht gedaan hadden uit een spoorweg oogpunt. Het bleek dat zij hun plicht gedaan hadden en ik deed niets meer in de zaak.

1512. Gij hebt de bijzonderheden van den kant van de Transvaal in Jan. gekregen. Werd er toen niets gezegd om u te doen denken dat die olie tanks en blikken niet echt waren?—Volstrekt niets. Na de informatie die zij mij gaven telegrafeerde ik terstond en ik wees mijne telegrammen aan de telegraaf beambten.

1513. Hebt gij naar de Kaapstad of naar elders getelegrafeerd?—Naar de Kaapstad omtrent de brandkist en naar De Aar omtrent de 5 tanks coke. Ik kwam dadelijk overeen met de Transvaalsche ambtenaren wat er gedaan moest worden op de informatie die zij mij verschaften.

Den heer
T. B. Prie.
12 Juni, 1896.

1514. Gij zegt dat gij onderzoek gedaan hebt te Kimberley in April, om u te overtuigen dat uit een Spoorweg oogpunt er niets verkeers had plaats gehad?—Dat is zoo.

1515. Toen gij dat onderzoek deedt, wist gij dat die tanks wapenen en ammunitie bevatten?—Neen.

1516. Gij wist dat zij verdacht gehouden werden?—Ja de heer Giddy zeide mij dat een zijner inspekturs onderzoek deed.

1517. Wilt gij uitvinden of de trucks met tanks en blikken die Kimberly verlieten goadresseerd aan Pickering en Co, Port Elizabeth, van Port Elizabeth naar de Transvaal gegaan zij zonder te Port Elizabeth te zijn afgeladen?—Ja.

1518. En gij zult het resultaat meedeelen?—Ja, maar ik kan alleen kopien verschaffen van de verzendingsbrieven van Port Elizabeth naar de Transvaal, daar de oorspronkelijke aan den heer Middelberg gezonden zijn.

De heer M. B. Robinson verder ondervraagd.

1519. *De heer Merriman.*] Op welk uur van den dag hebt gij het telegram ontvangen van Inspekteur Fuller, op Maandag, 31 Dec.?—Ik geloof omtrent 2 uur in den namiddag. Ik wil het op deze wijze ophelderen. De draad was gebroken en Inspekteur Fuller zond het telegram vroeg in den morgen naar Maribogo. Het werd in het kantoor aldaar ingeleverd omtrent 12 uur. Intusschen was de draad gerepareerd en een telegram van Mafeking bereikte mij vóór dat van Maribogo.

Den heer
M. B. Robinson

1520. Hoevele mijlen is het van Maribogo naar Mafeking?—Omtrent 50.

1521. Is dat de naaste telegraaf kantoor?—Ja.

1522. Was de eenige plek waar de draad afgesneden was tusschen Mafeking en Maribogo?—Ja.